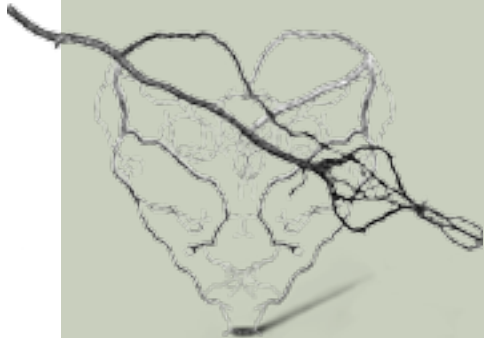

Sid 2 **LEDAREN:** Alla orkar inte med många barn. Det är dags att bryta tabun inom laestadianismen, för människans skull.

TORSDAG 11 SEPTEMBER. NR 37/2014

Ond barndom
inget för
kaffebordet
Sidan 8

Mazzarella
skriver ömt
om monster
Sidan 13

Eftersökt
Sidan 2

► **DENNA VECKA:** INSTICK TILL LOJO

Sista chansen att ställa upp i valet är nu

15 september är slutdatumet för kandidatnomineringen till höstens församlingsval.

Valhösten inleddes med inspirationsdagar på fyra orter i Svenskfinland.
SIDAN 4

Överväldigad Sidan 10

Helige Franciskus
lider nu i originalversion
Sidan 12

Harry Järvs bibliotek
finns nu i Vasa
Sidan 5

Det är svårt att
verkligen lyssna
Sidan 19

LEDARE MAY WIKSTRÖM

Tvånget dödar barnaglädjen

KP FÖRST kom Pauliina Rauhalas roman *Taivaslaulu*. Nu i veckan släpps Aila Ruohos och Vuokko Iloas *Usko, toivo ja raskaus*. Bägge böckerna behandlar konsekvenserna av det totala förbudet mot användning av preventivmedel inom den gammallaestadianska rörelsen. *Taivaslaulu* gör det i skönlitterär form, medan den nya boken samlar trettio berättelser om hur det är att ha en storfamilj eller att växa upp i en sådan.

Det är en viktig diskussion som har kommit igång. Om den hanteras rätt också av rörelsen kan den bidra till en utveckling som leder till något gott. Författarna går alla ut med en positiv grundton, där de inte dömer ut storfamiljen i sig.

Många barn är en välsignelse – ja. Men den välsignelsen kan inte byggas på ett tvång som i den värsta karikatyren av alla sanktioneras av predikanter i övre medelåldern. Därför är det trist att Viljo Juntunen, ordförande för Suomen Rauhanyhdistysten Keskusyhdistys (SRK), väljer att kommentera Helsingin Sanomats artikel om den nya boken med att inskräpa gammallaestadinaernas förbud mot familjeplanering. Det räcker inte med att erbjuda stöd och diakonala insatser för familjer, där det i grund och botten handlar om att varken fysik, tid eller pengar räcker till. Man önskar att rörelsen verkligen skulle gripa chansen att diskutera detta stora tabu nu, när det trots allt finns en välvilja kvar bland medlemmar och även bland dem som valt att stiga ur på grund av detta.

BERÄTTELSENA de senare författarna har samlat in handlar om graviditeter som avlöser varandra så tätt att kroppen inte längre orkar med. Det handlar om att man inte kan och vågar diskutera frågan sinsemellan, och om att någon blir så utmattad att självkontrollen brister. Till HS säger Ruoho att 24 av de 30 intervjuade upplevt fysiskt våld i familjen. Det räcker inte om barn har rätt att födas. De måste också ha rätt till liv, liv där de själva en dag orkar vara lyckliga föräldrar. Det som sliter på själen är att man till slut kanske väljer att trots allt familjeplanera i smyg. En av de intervjuade berättar att han i hemlighet blev steriliserad när barnen blev fler än tio. "Rörelsen lär att de troende vill ta emot alla barn. I verkligheten ber en del av mödrarna om missfall eller längre intervall mellan graviditeterna. Mor- och farföräldrarna ber i sin tur att deras barn skulle få det lite lättare i livet", säger Aila Ruoho.

DET ÄR fruktlöst att utifrån ösa förakt över storfamiljer, deras tro och deras barn. Det är hjälp de behöver. Men det finns också många lyckliga sådana – och det finns i gengäld många andra sjuka punkter i "vanliga" familjer som likaledes bottenar i tvång. Vid sidan av stora familjer som dukar under av sin egen barnatyngd, finns det små familjer som brister av tvånget att lyckas socialt, akademiskt eller ekonomiskt.

Alla behöver förståelse och stöd. Men först av allt behöver man få tala om det utan risken att bli vare sig fördömd eller utskrädd.

"Det är fruktlöst att utifrån ösa förakt över storfamiljer, deras tro och deras barn. Det är hjälp de behöver."

PROFILEN:

LILIAN STENMARK-SAARENPÄÄ

"Jag måste inte veta allt själv för jag tror att Gud har en plan för mitt liv. Det är stort."

Fågeln är i Guds hand

På väggen hemma hos familjen Saarenpää hänger en inramad tavla av en fågel. Den har en av döttrarna målat. För Lilian Stenmark-Saarenpää representerar tavlan både ett genombrott och ett bönesvar.

TEXT OCH FOTO: JOHAN SANDBERG

För drygt ett år sedan upplevde **Lilian Stenmark-Saarenpää** i Jakobstad hur Gud kallade henne.

– Jag sökte honom inte, säger hon. Men det var som om Gud klappade mig på axeln och sade att det är dags nu. Det tycker jag är häftigt och jag är tacksam över det.

Hon befann sig i en livssituation då hon ofta kom att diskutera trosfrågor med människor omkring henne. Det skedde samtidigt som en av döttrarna led av ångest.

– Jag kom till en punkt där jag frågade mig själv om jag verkligen tror på det som jag säger. Jag ville veta mera.

För ett år sedan anmälde hon sig till en Alphakurs i församlingen.

– Jag tänkte att den kan vara bra att börja med. Men i det skedet visste jag inte vad jag trodde på. Jag bara kände att det här skulle jag göra.

Före det började hon lyssna på lovsånger.

– De fick en stor betydelse för mig. När jag inte visste hur jag skulle göra eller be så blev lovsångerna länken. Bara att genom att lyssna till dem väcktes något i mig. Fortfarande tycker jag lovsångerna är härliga att lyssna till och sjunga.

Tron kom stegvist under kursen.

– Jag började tidigt med att be. Ju mer jag bad, desto mer förstärktes min relation till Gud.

I Alpha uppskattade hon att samlas regelbundet för samtal i grupper med människor med olika bakgrund. En del hade varit kristna länge och andra visste liksom hon inte så mycket om kristen tro.

– Jag upptäckte att det fanns något djupare i den kristna tron. Genom diskussionerna i Alpha fick jag en nyanserad bild av vad kristen tro är. Jag var lite rädd att bli konstig om jag blev kristen. Men vi hade kommit till ett läge där vi inte hade något att förlora, utan bara att vinna. Och vi har bara vunnit på det.

Hon säger att det funnits flera milstolpar under resan, milstolpar som hon inte kan klä i ord.

– Men en sådan var Alphaveckosluttet. Det var viktigt för mig att få helt gå in i ämnet med samma grupp

Ett konkret bönesvar

Det var också under veckosluttet som Lilian Stenmark-Saarenpää upplevde ett konkret bönesvar. En deltagare förmedlade en sångtext som hon blivit påmind om. Det var **Eva Norberg-Hagbergs** sång *Det föll en grå liten fågel*. I sången tar Guds fadershand fågeln och håller den var gång skräcken kommer. Fågeln är ett människohjärta.

– Den texten beskrev vår situation exakt och den tilltalade mig. När jag kom hem såg jag att min dotter ritat fågeln på tavlan och lagt upp den på

Facebook. Det var som ett konkret svar från Gud till mig och dem som kände till vår situation. Det var riktat till oss som ett besked om att Gud älskar min dotter och att han har allt i sin hand. Det fanns ett löfte i bilden som jag tog till mig.

I dag mår dottern bättre.

– Ur det svåra kom något gott. Och ifall hon får återfall så vet också hon att Gud är med henne. Hon är inte ensam.

Ökenvandringen är slut

Lilian Stenmark-Saarenpää säger att hon nu avslutat sin ökenvandring.

– Nu har jag varit kristen i ett år, men resan har bara börjat. Jag är inte på något vis färdig än. Sedan Alpha har jag fortsatt att söka Gud hela tiden. Men

KYRKPRESSEN KONTAKTA REDAKTIONEN

Ansvarig chefredaktör
May Wikström
tfn 040 153 0313
may.wikstrom@kyrkpressen.fi

Redaktion i Helsingfors
Sandvikskajen 13
00180 Helsingfors
tfn (09) 612 615 49/
040 831 6545
fax (09) 278 4138

E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi

Redaktion i Österbotten
Norrmalmsgatan 21 A
68600 Jakobstad
tfn 040 831 3599

Redaktörer:
e-post:
fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi

Tomas von Martens
tfn 040 831 6836

Christa Mickelsson
tfn 040 831 6788

Michaela Rosenback
tfn 040 831 6322

Johan Sandberg
(Österbotten)
tfn 040 831 3599

Sofia Torvalds
tfn 040 831 6748

Webbredaktör:
webbred@kyrkpressen.fi

Layout: Malin Aho
tfn 040 831 6902

Utgivare:
Fontana Media Ab

Bank:
Danske Bank
IBAN: FI34 8000
13011585 40
BIC: DABAFIHH

Paradbild:
Philippe Ramakers

Tryck:
Botnia Print,
Karleby

KYRKPRESSEN ANNONSINFORMATION

Annonseredaktör:
Erika Rönngård
tfn 040 831 6614,
annons@kyrkpressen.fi

Annonser:
Färg 2,05 €/spmm
Svart-vit 1,65 €/spmm
Moms 24% tillkommer

Radannonser:
4,50 €/rad inkl. moms.

Familjeannonser:
1 €/spmm inkl. moms.

Lämnas in din annons utan extra kostnader via annonsverktyget på www.kyrkpressen.fi! För familje- och radannonser per telefon, mejl eller post tillkommer 5 euro i serviceavgift. Kyrkpressen utkommer normalt på torsdagar och inlämning av annonser sker senast torsdag veckan före. Radannonser bör inlämnas senast kl.12.00 på torsdag

veckan före. För mera detaljer se mediekortet www.kyrkpressen.fi

Annonsförsäljning:
fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi
Leif Westerling,
tfn 050 329 4444,
fax (09) 278 4138
Jonny Åstrand,
tfn (06) 347 0608,
eller 0500 924 528,
fax (06) 347 1018

Prenumerationer och adressändringar:
tfn 040 831 6614,
prenumeration@kyrkpressen.fi.
Adressändring sker automatiskt via din församling då du gör flyttanmälan. Om du har prenumererat via Kyrkpressen kontaktar du oss.

Prenumerationspriser:
Finland & Norden 65 €
Utlandet 84 €

fortfarande söker Gud mig också.

Hon växte upp i en familj där pappan var kristen.

– Han tog ofta mig och min syster på kristna möten, vi gick i söndagsskola och var på läger. Men när jag kom upp i tonåren var det inte längre intressant. Där började min trettioåriga ökenvandring.

Systemen kom till tro redan tidigare och deras relation har nu fått en ny innebörd i och med att tron på Gud nu är gemensam.

– Vi har alltid haft bra kontakt men nu ringer vi oftare till varandra. Och så talar vi om djupare saker. Hon har varit ett stort stöd under det senaste året och jag som är äldre har nästan fått vara lillasyster.

FÅGELN SOM

dottern målat och som nu är inramad ser Lilian Stenmark-Saarenpää som ett konkret bönesvar.

Stenmark-Saarenpää säger att den nyupptäckta tron förändrat hennes liv.

– Jag tror jag fokuserar mindre på mig och vad jag gör. Mitt jobb är fortfarande viktigt för mig, men jag har fått en mera avslappnad attityd till saker och ting. Varje morgon ber jag att Jesus ska vara med i samtalen i mitt jobb. Och det upplever jag att han är.

Känner ett lugn

Dottern som hör samtalet flickar in att mamman numera är mindre stressad och på bättre humör.

– Ja, tidigare var jag ofta stressad. Jag var till och med sjukledig för det. Jag tror också jag ser på människor på ett nytt sätt. Jag har aldrig tyckt om att skvalla men nu har jag svårt att vara

med i sammanhang där man talar illa om andra. Men ändå har jag sedan dess hamnat i samtal som inte varit uppbyggliga. Jag har mycket kvar lära mig ännu.

Nu har hon fått en tillit till Gud.

– Jag måste inte veta allt själv för jag tror att Gud har en plan för mitt liv. Det är stort.

Vilken Guds plan är vet hon inte.

Har du sett något av Guds plan för ditt liv?

– Det får kanske veta så småningom. Men jag känner mig lugn.

Förändringen i livet är så pass stor att hon inte tror att hon var kristen tidigare.

– Jag hade nog någon sorts tro tidigare och jag bad om Guds hjälp när jag var rädd. Men däremellan glömde jag bort honom.

LILIAN STENMARK-SAARENPÄÄ

GIFT MED HENNING, HAR TRE VUXNA DÖTRAR.

PEDAGOGISK HANDLEDARE PÅ KÅRKULLAS OMSORGSBYRÅ.

ALPHAKURSER I JAKOBSTADS OCH NYKARLEBY FÖRSAMLINGAR ÄR I STARTGOPARNA JUST NU.

Kyrkoekonom förlorade i rätten

JOMALA. En sex år gammal tvist mellan Jomala församling och församlingens tidigare kyrkoekonom har fått sitt utslag i Ålands tingsrätt, skriver tidningen Åland.

Tingsrätten förkastade den tidigare kyrkoekonomens krav på skadestånd och ersättningar för påstådda tjänstebrott som anställda och förtroendevalda gjort sig skyldiga till.

Efter att ekonomen sade upp sig hittades en mängd oklarheter i bokföringen, bland annat gällande löneutbetalningar. Församlingen höll då inne semesterersättning till ekonomen tills de oklara löneutbetalningarna var utredda.

Tingsrätten beslöt att ekonomen måste betala församlingens rättegångskostnader på 15 000 euro.

Fortsatt strid om prästgårdshyra

SALTVIK. Tidigare kyrkoherden i Saltvik, **Peter Blumenthal**, stämmer Saltviks församling i Ålands tingsrätt, skriver Nya Åland.

Via sitt juridiska ombud i Helsingfors, **Leo Hertzberg**, vill Blumenthal sänka den hyra församlingen begärt för prästgården efter en revidering. Han yrkar också på att församlingen ska stå för rättegångskostnaderna.

Helsingfors förvaltningsdomstol har tidigare avvisat ärendet utan prövning och ärendet ligger ännu hos Högsta förvaltningsdomstolen, dit Blumenthal också besvärat sig.

Blumenthal blev avstängd från sin tjänst i november i fjol och sade upp sig själv innan domkapitlet tagit ställning till hans fortsatta arbete i församlingen.

Kontraktspostval blir klart i dag

LOVISA. Valet av ny kontraktspost för de svenska och tvåspråkiga församlingarna i Borgå domprostori har inte löpt problemfritt, skriver Östra Nyland.

I maj valdes **Karl af Hällström**, kyrkoherde i Lovisa svenska församling till ny kontraktspost. Ett par röstberättigade fick inte sina kallelser och en person överklagade.

De första valet vann af Hällström med knapp marginal, men omvalet i augusti vann han med klar marginal.

– Jag tackar varmt och ödmjukt väljarna för förtroendet, säger af Hällström till ÖN.

Vid domkapitlets möte i dag utses sannolikt den nya kontraktsposten. Följ med på www.kyrkpressen.fi

Startskottet går för valhöst

INSPIRATIONS DAGAR. Församlingsvalet är en möjlighet för församlingarna att göra sig själv synliga. Fyra orter i Svenskfinland fick ta del av inspirationsdagar inför valet i november. Den 15 september ska kandidaterna vara uppställda.

TEXT OCH FOTO: CHRISTA MICKELSSON

Färska munkar, stämningfull musik, tid för diskussion och nya visioner. Det kunde inspirationsdagarna *Tro på det goda* bjuda på i turnéform i Jakobstad, Korsnäs, Helsingfors och Karis.

– Idén har varit att engagera inför församlingsvalet, att göra valet synligt, att aktivera folk och frimodigt gå ut och kanske få med nya människor, berättar **Kalle Sällström**, verksamhetsledare för Församlingsförbundet som arrangerat dagarna.

Kalle Sällström säger att valet har två aspekter.

– Att de förtroendevalda ska väljas är förstås jätteviktigt. Men minst lika viktig är den stora synlighetskampanj som hela kyrkan satsar på inför valet. Jag tycker att lokalförsamlingarna kunde utnyttja den och göra sitt eget arbete synligt.

Han säger att det på sina håll råder en kultur av att inte vilja göra något nummer av all den fina verksamhet som pågår i församlingarna.

– Det är mycket fina saker som görs i det tysta och stilla. Varför inte lyfta fram det och på det sättet stärka medlemskapet hos de mera passiva medlemmarna som får en chans att se alla de saker som kyrka och församling åstadkommer.

Valet närmar sig

Det öppna torget som hållits på eftermiddagen har till kvällen övergått i en mera tydlig programdel. Biskop **Björn Vikström** har berättat om sitt herdabrev och musikern **David Strömbäck** från Närpes har bjudit på sång och nyskriven musik.

– Mottagandet har varit väldigt positivt. Björn Vikström har på ett fint sätt de-

lat med sig av sina tankar och visioner för Borgå stift och kyrkan. David Strömbäck med band har fångat upp många tankeväckande saker.

Kalle Sällström tycker att det är mycket värdefullt att ha gemensamma samlingar

som samlar folk över församlingsgränserna.

– Det blir lätt så att folk jobbar på på sina håll fast många kämpar med liknande saker. När man möts kan man stöda och inspirera varandra. Det är väldigt värdefullt.

KALLE SÄLLSTRÖM fotar Ulrika Lindholm-Nenonen för församlingsförbundets Instragramkampanj inför valet.

CHRISSE WESTERHOLM och Else-Maj Byman tycker att församlingsvalet är viktigt och engagerar sig gärna i kampanjen *Tro på det goda*.

Vilka är stämningarna inför församlingsvalet?

– På många håll verkar man vara igång medan tidtabellen kanske kommer som en överraskning för en del. Den 15 september ska kandidaterna vara uppställda. På sina håll

”På många håll verkar man vara igång medan tidtabellen kanske kommer som en överraskning för en del.”

Kalle Sällström

känns det som att det kommer snabbt på efter sommaren.

Lågtröskelverksamhet

Chrisse Westerholm och **Else-Maj Byman** står utanför församlingshemmet i Matteus församling i Helsingfors och friterar munkar. Westerholm är koordinatör för frivilligverksamheten i församlingen och Byman är en av dem som jobbar frivilligt.

– Jag har blivit tillfrågad att ställa upp i valet, men har beslutat mig för att bidra på andra sätt, berättar Byman.

Att rösta i valet är däremot en självklarhet.

– Naturligtvis röstar vi. Jag brukar också göra mitt yttersta för att få mina familjemedlemmar att rösta.

Valet av slogan för kampanjen, *Tro på det goda*, tycker hon inte kunde vara mer

ISLAMISKA STATEN

Brittisk fatwa mot jihadister

Sex ledande muslimska lärda i Storbritannien har utfärdat en fatwa som fördömer briter som reser till Irak eller Syrien för att strida för Islamiska staten (IS), skriver The Guardian.

Det är första gången en fatwa av det här slaget blir utlyst i Storbritannien. I den förklaras de briter som går med i IS som heretiker. Fatwan beskriver Islamiska staten som tyrannisk och förtryckande.

Vidare sägs det i fatwan att muslimer har en moralisk skyldighet att hjälpa

människorna i de krigshärjade länderna, men att det måste göras utan att man förråder sitt eget samhälle.

Storbritannien har förhöjt sin beredskap för terrorism som en följd av IS framgångar.

En fatwa är ett påbud från en muslimsk lärde.

INDIEN EXTREMISM

Kristna diskriminieras

Hindu-extremister har i över 50 städer i Indien infört lagar som diskriminerar kristna minoriteter, skriver den kristna nyhetsajten Christian Headlines. Byråden i de här 50 städerna har förbjudit kris-

ten bön, möten och litteratur. Missionärer som inte är hinduer är förbjudna i dessa städer. Pastorer har attackerats och kyrkor rivits ned av bybor. Den indiska konstitutionen garanterar religionsfrihet och myndigheterna säger sig följa med situationen.

DEN HINDUISKE gudinnan Kali symboliserar både aggressivitet och kärleksfullhet.

Järv gav böcker i arv

DONATION. Vetenskapsbiblioteket Tritonia i Vasa har förärats den bortgångne kulturgiganten och krigsveteranen Harry Järvs digra bibliotek. Det rör sig om långt över 20 000 böcker. I samlingen ingår en hel avdelning med religionshistorisk litteratur.

TEXT: JOAKIM SNICKARS

Imitten av augusti mottog Tritonia en sällsynt stor donation från Stockholm. Harry Järvs litterära kvarlåtenskap består av mellan 20 000 och 25 000 böcker. Det motsvarar cirka 260 hyllmeter.

– Redan för över 20 år sedan beslöt Harry testamentera sitt bibliotek till Vasa. Han ville ge någonting tillbaka till sin gamla hembygd, säger Richard Lundin, brorson till Harry Järvs hustru Barbro som avled i februari i år.

Bara att packa ner böckerna i närmare 280 kartonger och lasta dem tog flera dagar. Den gigantiska boklasten transporterades sedan upp till Vasa via Helsingfors.

Harry Järv hade enormt mycket skönlitteratur, facklitteratur och humanistisk litteratur i sina hyllor. I samlingen återfinns bland annat värdefulla och unika första utgåvor av verk av Franz Kafka och Hermann Broch.

Harry Järv var framför allt känd som en av världens främsta Kafka-experter.

Christina Flemming, vice-direktör på Tritonia, berättar att donationen till Tritonia har varit klar sedan 2002 då Harry Järv deltog i en jubileumsfest i Vasa. Då hade det gått jämna 60 år sedan Harry skrev studenten vid Vasa svenska lyceum.

Att Tritonia förvarar lyceets värdefulla bibliotek gjorde inte saken sämre. Biblioteket betydde väldigt mycket för Harry Järv i tiderna. Han var en av få elever som hade tillgång till dessa böcker. De äldsta exemplaren härstammar från 1500-talet, säger Flemming.

Än så länge ligger Harry Järvs otaliga böcker och luntor nerbäddade i ett hav av kartonger. Att organisera, katalogisera, registrera och ställa fram det Järvska biblioteket

HARRY JÄRV var förutom en känd kulturpersonlighet även en aktad krigsveteran. FOTO: VICTOR OHLIS/VBL

blir ett flerårigt arbete.

Biblioteket ska närmast göra upp en plan för hanteringen av arvet. Det kommer att behövas extern finansiering för projektet. Harry Järv och Tritonia kom överens om att biblioteket kan välja vad som tas in i samlingarna. Detta förstod bibliotekarien Järv väl.

– Självt ville Harry Järv att samlingen skulle vara alla till godo. Han var en folkbildare av rang, säger Christina Flemming.

Böcker i nästan alla rum

Böcker spelade en central roll i Harry Järvs liv. Han var både

CHRISTINA FLEMMING plockar fram "Det judiska Stockholm" ur Harry Järvs samlingar. FOTO: JOAKIM SNICKARS

en entusiastisk köpare men också en person som fick motta många litterära gåvor.

– Han bodde i en sexrummare i Stockholm. Det var bara badrummet och toaletten som var bokfria ytor. Frun Barbro hade bestämt att det endast skulle finnas kokböcker i köket, säger Lundin.

Religion och teknik var ämnen som intresserade Harry Järv.

– Harry hade flera så kallade referensbibliotek. Han hade en hel bokhylla full av religionshistoriska och etnografiska verk. Där finns många olika biblar. Förut-

om böcker om kristendomen hade Harry gott om judiska och islamiska skrifter och utgåvor om österländska religioner.

Harry Järv var själv inte en troende person. Men enligt Richard Lundin var han inte heller någon fanatisk ateist.

– Framför allt var han som humanist djupt intresserad av hur religioner har satt avtryck i och påverkat människans historia och samhällets utveckling på olika sätt.

– Harry rotade och fördjupade sig verkligen i de här sakerna. Ett av hans intressen var att jämföra texter i Gamla testamentet med armeniska och sumeriska skrifter. Han kom bland annat fram till att översättningen från armeniskan var felaktig vad gäller berättelsen om hur Eva skapades utifrån Adams revben, säger Lundin.

I hemstaden Stockholm intresserade sig Harry Järv för den lokala judiska kulturen. Han var en av initiativtagarna till det judiska museum som grundades i staden 1987. Museet var på den tiden det första i sitt slag i Norden. År 1992 gav Järv

dessutom ut boken *Om judiska bidrag till svensk kultur*.

HARRY JÄRV

• **Harry Järv** (1921–2009) var född och uppvuxen i Karperö, Korsholm. Sedan slutet av 1940-talet var han bosatt i Sverige. Han tog filosofie licentiat-examen vid Uppsala universitet 1954. Senare blev han hedersdoktor både vid Uppsala universitet och Åbo Akademi.

• **Harry Järv** var biblioteksråd och ställföreträdande riksbibliotekarie vid Kungliga biblioteket i Stockholm. Han var också en flitig författare, översättare och samhällsdebattör. Inte minst var han en aktad och respekterad krigsveteran. Under fortsättningskriget ledde han cirka 200 spaningsuppdrag inom det finlandssvenska förbundet IR 61. Under kriget ådrog han sig en skada som ledde till att hans vänstra ben måste amputeras under knät.

LÄROFRÅGOR RYSSLAND

Slutdiskuterat i Ryssland

Förra veckan träffade ärkebiskop **Kari Mäkinen** den ryska patriarken **Kirill** i Moskva. Tanken var att biskoparnas diskussion skulle handla om lärofrågor – bland annat om kristen antropologi och inställningen till homosexualitet. Men representanterna för den rysk-ortodoxa kyrkan ansåg inte att det fanns förutsättningar för fortsatta officiella diskussioner om kyrkans lära.

– Det här betyder inte att vår relation får ett slut men att vi måste söka nya former när det gäller att ha kontakt, sa Mäkinen efter mötet i Moskva.

FÖRSAMLINGSVAL NÄTVERK

Ny gruppering inför valet

Finlands evangelisk-lutherska folkmission har inför församlingsvalet i höst lanserat nätverket "Tro och gemenskap". Kandidater som ställer upp för nätverket ska kunna omfatta sex principer om bland annat tillit till Bibeln och försvar av familjen.

– Det som ännu för något år sedan ansågs vara normal kristendom har i dag marginaliserats. Kyrkan har ännu mycket att ge om vi vågar göra rätt saker och vara en riktig kyrka, skriver musikern **Pekka Simojoki** i ett uttalande för nätverket.

TEOLOGI BILDNING

Ny blogg om teologisk läsning

Den svenska teologen och författaren **Joel Halldorf** har tillsammans med en grupp andra likasinnade startat en blogg som ska handla om läsning, särskilt teologisk sådan. Också den finlandssvenska teologen **Patrik Hagman** finns med bland skribenterna.

– Vi hoppas på en läsning som fördjupar och formar. En läsning som förenar bildning och fromhet", skriver skribenterna om bloggen.

Bloggen går att hitta på adressen www.lasarna.se.

ÖSTERBOTTEN BYGGER

KONTAKTA
Staffan
fn 044 748 7472

TORKNING AV FUKTSKADOR

Vi utför professionell torkning av fuktskador med den senaste tekniken. Även utthyrning av torkutrustning.

KRONQVIST Rådhusgatan 3, Jakobstad
Topelluseplanoden 12, Nykarleby
(06) 781 0800 info@kronqvist.com
www.kronqvist.com
Gör kvadraterna tveklöst!

FLINCK

JORDBYGGNAD AB Oy
Fredriksgatan 22B, Nyby
0400 935 502

- Grävmaskiner 2-27 ton
- Jumbors 20-25 ton

KONTAKTOR OY AB

Sähköasennuksia / Myymälä • Elinvillat / Butik

(06) 317 7900

Färdigbetong av hög kvalitet!

Yrkeskunskap, effektiv utrustning och säkra leveranser.

Vi levererar färdigbetong till offentliga sektorn, byggsektorn, privata kunder och industrin. Snabbt och behändigt!

S-Betoni Ab Oy, Lepplax
Daniel Sundström 040 7273960.
daniel.sundstrom@s-betoni.fi www.s-betoni.fi

BETONI

Kvalitetsbetong varje gång!

När du bygger!

www.svarvars.fi

Svarvars
Trävaruhandel

Öppet: må-fre 07:30-17:00 - lö 09:00-13:00
Bangatan 39 Nykarleby • sales@svarvars.fi • 06 788 9950

Nya parhus
i Övermalax
centrum

SANIFAST Kvalitativa lägenheter med bergvärme.
Ännu ett par lägenheter kvar! Ta kontakt
för visning. Läs mer på www.sanifast.fi

Ring 0500-324120
för mer info.

BYGGER • RENOVERAR • FASTIGHETSSERVICE

**Vi bygger radhus i Yttermalax.
Ännu finns lediga lägenheter
kvar. Ring för mera info!**

LINDBERG CONSTRUCTION
0500-733701
www.lindbergconstruction.fi

KUSTENS
FASTIGHETSFORMEDLING AFM
KIINTEISTOVALITYS LKY

Tel. 050-557 5187
info@kff.fi www.kff.fi
KUSTENS FASTIGHETSFORMEDLING AFM

www.nordicsale.fi

2500 st. FÖNSTER
och DÖRRAR.
Kolla måtten på
nätet!

NORDIC sale *snabbt och
förmånligt!*

Kuusitie 1 Bosund
(06) 721 0111
sale@nordicsale.fi

**Täyden palvelun
rautakauppa**

**Järnhandeln med
fullständig service**

Kivihaantie 2, 65300 Vaasa, puh. 093 541 4600. Avoimma ma-pe 7-19, la 9-15 • www.starkki.fi

STARKKI
Ja alkaa tapahtua.

MÅLNING & TAPETSERING

- Inom- och utomhusmålning
- Högtrycksmålning med spruta
- Tapetsering
- Möbelmålning
- Kakelläggning
- Diverse golvarbeten & Reparationer
- Blästringararbeten - allt från stora till mindre projekt med fuktblästring
- Uthyrning av skyliftar till förmånliga priser

**Österbottens Blästring
OBB-MÅLERI**

Tel. 050-3221535 Patrik • patrikteir@hotmail.com

SHR-Produkt

SHR-Produkt Ab är ett företag som specialiserat sig på tillverkning av takstolar för eggenhus och industrifalås. Vi producerar även fackverk för pälänningen.

**TAKSTOLAR FÖR
SMÅ OCH STORA
BYGGNADER**

SHR-Produkt Ab 040 528 3196
Företagsgatan 6 www.shrprodukt.fi
68800 Kälby info@shrprodukt.fi

• VVS- installationer • Reparationer
• Lagerförsäljning av all slags VVS-apparatur • Ventilation

NIBE värmepumpar

MJ-Rör

050 - 5663 175, 06 - 3470 140
mj-ror@bob.fi
Tiströnagavägen 39, 66240 Petalax

EL-EK

Utför
elinstallationer

Oravais
0500-361 771

- Fraktsågning
- Nyggbggnadsarbeten
- Renoveringsarbeten
- Renovering av stockbyggnader
- Virkesförsäljning

**HÄGERS SÅG
& BYGG**

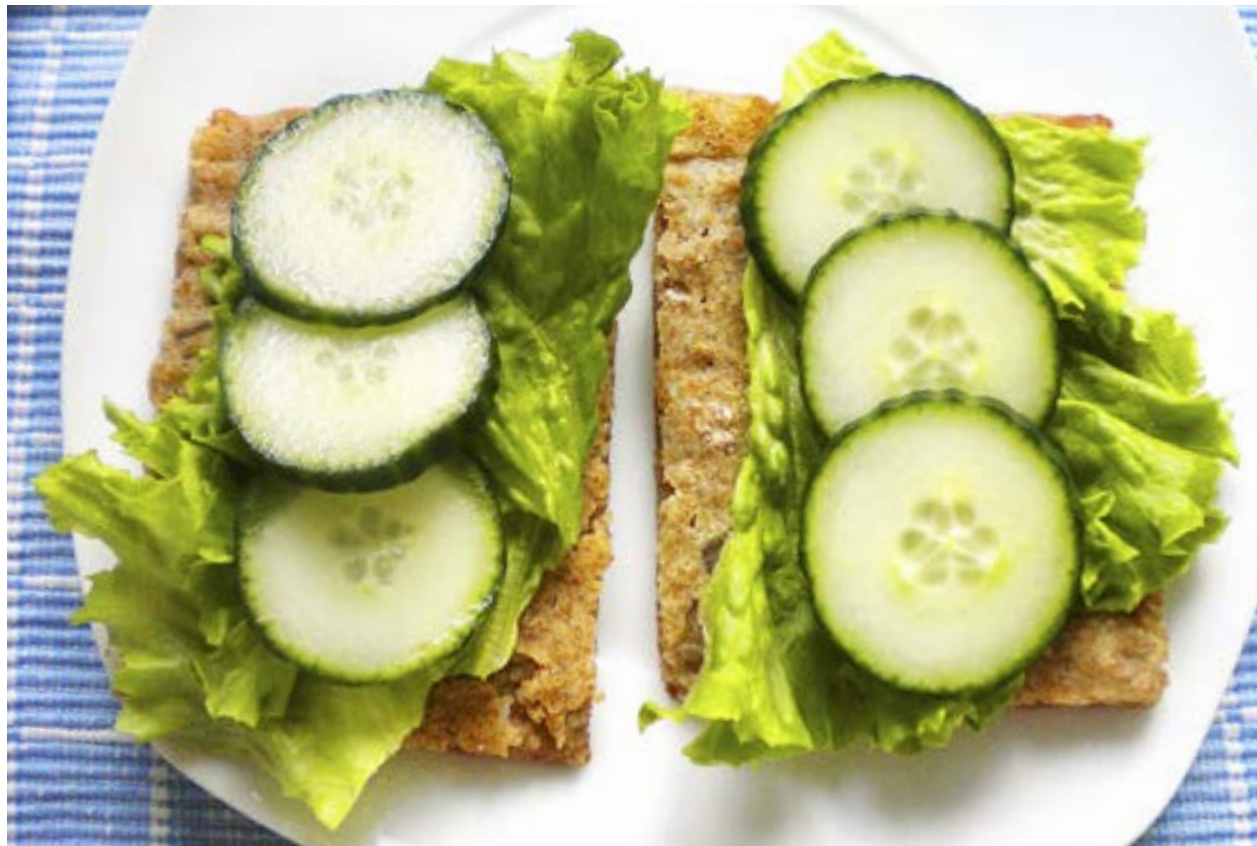
Haraldsrundan 29,
Nykarleby, 050 525 3424

ELfirma Antell Leif

- installation
- elmaterialförsäljning
- planering

050-5235391
leif.antell@pp.malax.fi

TORRJÄSTEN och den enkla bakningsprocessen gör det här brödet till ett bra spontanbröd.

Ekologiskt i långpanna

VÅRT DAGLIGA BRÖD.

Långpannan är en utmärkt uppfinning. I den är det lätt att baka bröd som räcker till många, särskilt när man får använda torrjäst. Använd gärna ekologiskt mjöl.

TEXT OCH FOTO:
BIANCA HOLMBERG

Den här veckans brödrecept fick jag av en kompis efter att jag hade berömt hennes goda bröd. Det första hon sa var att det är så enkelt att baka, och det stämmer faktiskt. I ursprungsreceptet fanns det socker, men jag byter ut det mot en liten mängd honung, som hjälper jästen att arbeta och ger en pikant smak. Jag tycker om att använ-

da ekologiska produkter när det går, men många gånger är de helt enkelt för dyra för studentplånboken. Då är jag tacksam för mjölet – även om ekomjöl kan vara betydligt dyrare än vanligt, är det per definition så billigt att även jag kan köpa det. Det lär dessutom ha bättre bakningsegenskaper än vanligt mjöl.

Det här är även ett bra spontanbröd, eftersom man kan ha torrjäst på lager i skåpet och inte behöver åka till butiken och köpa färsk om man får lust att baka. Dessutom behöver det inte knådas. Enkelt och snabbt.

Vårt dagliga bröd är en serie recept och tips på hur man får till olika sorters läckert matbröd. Serien publiceras i vartannat nummer av Kyrkpressen.

EKOLOGISKA BRÖDRUTOR I LÅNGPANNA

- 5 dl vatten, 42–45° (lite varmare än fingervarmt)
- 1 påse (11 g) torrjäst
- 3 dl ekologiskt semlemjöl
- 2 dl ekologiskt rågmjöl
- 1 dl solrosfrön
- ½ dl olja
- ½–1 tsk salt
- 1 msk honung

• **Blanda mjölet** och saltet med jästen. Häll i vattnet och sedan resten av ingredienserna. Blanda ihop. Smeten ska vara ganska lös. Häll ut smeten på ett bakplåtspapper i en långpanna, strö över rågmjöl och låt jäsa i 30–40 minuter. Grädda mitt i ugnen i 225° i 15–20 minuter. Skär brödet i rutor när det är färdigräddat.

PÅ TVÄREN JOHAN SANDBERG

Duktig

Duktig. Känn på det ordet. Smaka på det. Vad betyder det? Vilka associationer ger det?

Redan som barn fick jag höra att jag var duktig när jag presterade något som var

vårt beröm. Jag har också använt det ordet då jag berömt någon, ofta ett barn. För mig har ordet alltså positiva associationer.

Den första gången jag hörde kritik mot ordet var genom min dotter som studerar pedagogik. Man ska inte jämföra barn med var-

andra genom att kalla någon duktig medan andra inte får beröm. Det argumentet är lätt att köpa.

Men ifall man berömer barnet för att det gjort framsteg jämfört med sina egna prestationer? Är det inte duktigt då? Även om barnet inte hör till de bäst

presterande i gruppen.

Nyligen var jag involverad i en diskussion om huruvida duktig alltid är kopplat till en prestation. Jag var ensam i min tolkning att så inte är fallet. Men jag fann inget gott exempel som stöd. Varken engelskan eller finskan har motsvarande ord.

Man kan vara "good" eller "reipas" utan att prestera. Om ordet duktig verkligen är kopplat till en prestation är det ur ett kristet perspektiv ett fullt ord. Den som tagit emot Jesus är accepterad av Gud villkorslöst, utan krav på prestation. Genom att använ-

da ordet ökar vi de prestationskrav vi människor lägger på varandra.

Därför ska jag härefter försöka begränsa min användning av ordet duktig till att berömma hunden då den lyder min befallning.

Men det kommer inte att bli lätt. Så inrotat är det.

VÅGA FRÅGA

Försök lyssna inåt

• JAN-ERIK "NANNE" NYBERG är familjerådgivare och svarar på läsarfrågor om familj och relationer.

Jag och min partner har vuxit ifrån varandra och pratar knappt om någonting om vi inte är irriterade på varandra. Jag vill gå i parterapi men min partner tycker inte att vi har problem. Vad ska jag göra? Snart orkar jag inte fortsätta i förhållandet, trots att vi har barn tillsammans.

DU BESKRIVER en situation som ganska många kan känna igen sig i. En del par har upplevt samma sak och lyckats arbeta sig igenom krisen eller så var det den här insikten som ledde till en process som slutade i separation. Jag tror att det allra viktigaste just nu är att kunna hantera de jobbiga känslor som uppkommer i en sådan här situation. Du upplever att det enda ni gör när ni pratar med varandra är att ni luftar er irritation. Det skvallrar om att ni överlag har haft för lite tid tillsammans, på tumantand. Att din partner inte tycker att ni behöver parterapi är kanske ännu en orsak att bli irriterad på den andra. Det känns som hen inte skulle bry sig. Fast orsaken kan vara att den andra inte tror att terapi har någon verkan.

DET VIKTIGASTE är ändå att få igång en dialog där vardera kan berätta hur den upplever situationen. Det kan ske vid en familjerådgivning, men det kan också ske vid en kopp te, när vi sätter läsplattan eller mobiltelefonen åt sidan och lyssnar på varandra. Målet med det samtalet är inte att hitta en gemensam syn. Vardera behöver få reda ut för sig själv och för den andra hur den tänker, känner och vad den vill med er relation. Det behövs två jag för att hitta ett vi.

OM DIN partner inte vill prata kan ni försöka ta vara på något intresse som förenar eller någon gång har förenat er. Det viktiga är att hitta en plattform för att uppleva och bli synliga för varandra. Vill din partner inte ens det, har du ännu möjlighet att gå ensam till familjerådgivning/parterapi. Det att du får verktyg att fundera på er relation kommer också att sätta igång hens egen process.

DET SOM ni endera på egen hand eller i parterapi med den ena eller båda närvarande får arbeta med är att lyssna in de känslor som finns bakom irritationen. Jag tänker mig att irritationen är en sekundär känsla, en känsla som kommer som en reaktion, därför att det finns djupare känslor och tankar och önsknningar som vi inte har rum/krafter/verktyg att arbeta. Ett sätt att ta reda på det här är att försöka lyssna inåt, inte kämpa emot eller låta sig dras med av irritationen, utan att låta känslan flyga förbi. Som när man blir blickstill och låter getingen surra runt huvudet för att sedan tappa intresset och flyga iväg. Vad känner du när irritationen gått förbi, vad känner din partner? Målet är att ni båda får en varm bild av er relation, trots att den, liksom alla relationer, är ofullkomlig. Oberoende av vilket alternativ ni stannar för kräver den här processen ett engagemang av er båda, både vilja och motivation att arbeta med er relation. Lycka till i det arbetet!

Fråga KP:s expertpanel

I KP:s frågespalt besvaras frågor om tro och andlighet av präster i den lutherska kyrkan. Frågor om relationer, hälsa, familj och fostran besvaras av sjukskötare och kyrkans familjerådgivare. Redaktionen behöver ditt namn och dina kontaktuppgifter, men du får gärna ställa din fråga anonymt i tidningen. Redaktionen väljer och redigerar frågorna. Adressen är redaktionen@kyrkpressen.fi eller Kyrkpressen, Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors. Märk kuvertet "FRÅGA". Panelen besvarar frågor endast i tidningen.

BARNDOMSSÅR. Katriina Järvinen kallar sig själv ”den fattiga kvinnans Merete Mazzarella”. Hennes färska bok handlar om ett tabubelagt ämne: Om att ta sig rätten att ta avstånd från sina egna föräldrar om såren från barndomen är alltför djupa.

När barnet inte duger som det är

TEXT: SOFIA TORVALDS

ILLUSTRATION: MALIN AHO

När **Katriina Järvinen** år 2007 kom ut med boken *Luokkaretkellä hyvinvointiyhteiskunnassa* (En klassresa i välfärdssamhället) var hon den första finskspråkiga författaren som skrev om skammen i att vara klassresenär. Hennes färska bok *Kaikella kunnioituksella* (Med all respekt) handlar om ett ämne som diskuteras ännu mindre: om att ta avstånd från sina egna föräldrar. Om att ha en barndom som man inte kan diskutera vid kaffebordet. Om att ha något otalt med sina föräldrar och veta att det aldrig kommer att gå att tala ut.

– Jag har kämpat hela mitt vuxenliv, först med de ursprungliga problemen med min familj, men nästan lika mycket med det sociala problemet. Med att folk liksom stelnar om jag börjar säga att jag hade en svår barndom eller ungdom. Jag förstår att det här är ett farligt ämne. Folk börjar genast moderera och säga att säkert gjorde de sitt bästa och att även om de inte kunde visa det älskade de dig nog. Jag känner att det hindrar mig från att berätta om min relation till världen.

KATRIINA JÄRVINEN skriver om sin egen uppväxt som det svarta fåret i en hängivet religiös familj. – Nu när jag är författare kan ingen hindra mig från att berätta om den.

Hon kände samma sak när hon valde att gå ut och berätta om sin arbetarbakgrund.

– När jag försökte säga att jag säkert har lite annorlunda tankar om det här för att jag har arbetarbakgrund, så fick jag genast höra att alla står vi ju i samma kö i Alepa. Då fick jag en känsla av

att min syn på världen är förbjuden, den får man inte berätta om. Jag måste förstå mig genom livet och hålla saker hemliga. Och det gjorde jag tills jag gick i terapi som 38-åring.

Tala inte om att gå vidare

Katriina Järvinen växte upp i en familj där bägge föräldrarna var hängivna pingstvännen. Hon var det besvärliga barnet, det som hade ”en svår personlighet”. Redan som liten kände hon att hon var en dålig troende, att hon tvivlade för mycket, och vad värre, skämdes för föräldrarnas tro. När hon hörde en brandbil på gatan förvandlades sirenen till en domedagsbasun, och hon måste stiga upp för att kolla om föräldrarna blivit uppräckta och lämnat henne ensam kvar med de andra syndarna.

När hennes pappa sa upp sig från jobbet för att bli evangelist följde hon och den yngre brodern med föräldrarna på resor runt om i landet. Det fanns inte utrymme för någon rebellisk tonårstid, för att lösgöra sig från föräldrarna. Barnen skulle, rena och heliga, följa i föräldrarnas fotspår. När hon inte kunde göra det blev hon övergiven, icke-godkänd, en fiende.

– Min vilja att berätta om det här

började i den sociala smärtan att inte få öppna sig vid kaffebordet. Ingen tycktes förstå när jag till exempel började förklara det här med att förlåta, att här finns något som inte känns bra. Då sa alla att du ska förlåta för din egen skull, så att du kan gå vidare. Och jag tyckte att det kändes orättvist. Om jag hade haft trevliga lärar- eller ingenjörsföräldrar som inte hade varit troende så skulle jag få berätta om min barndom och ungdom, men för att jag haft fel liv och fel föräldrar har jag inte rätt att berätta. Det är ett helvete att det som hänt inte finns. Att du inte har rätt att bli sedd eller hörd är ett värre helvete än den ursprungliga smärtan.

I dag arbetar hon också som terapeut. Nästan alla hennes klienter kommer till henne för att det finns något som de inte fått berätta.

– De skulle inte ens behöva terapi om folk hade gått med på att lyssna på dem. Men genast ska de hyschas ner, och så måste de betala för att någon lyssnar. De är alldeles förundrade över att terapeuten inte genast säger att nu borde du förstå dina föräldrar och förlåta dem. Jag kan till exempel fråga: Hur kommer det sig att du fortfarande är vid liv? Och då börjar de gråta, för det har ingen frågat efter någonsin.

Fel förlåtelse

Hurdana föräldrar är det då som stör relationen till sina barn? Föräldrar som super, föräldrar vars hela liv kretsar kring religionen, föräldrar som bara fixerar sig vid sitt arbete eller det materiella, föräldrar med en stark ideologi, må den sedan vara en vänster- eller högerideologi.

– Allt sådant som fräntar föräldern den känslighet som krävs för att inse att det egna barnet är en separat varelse, och att man inte kan vänta sig att det anpassar sig efter föräldrarnas livsval. Det har att göra med att man inte förstår gränsen mellan sig själv och barnet.

Katriina Järvinen skriver mycket om förlåtelse, om att det är ett begrepp som används slarvigt och fel, på ett sådant sätt att det är offret som får bära ansvaret.

– Vi har förstätt begreppet förlåtelse helt fel. Det är som ett trolleritrick, den som inte förlåter blir skyldig, men förövaren kommer undan. Därför vill jag inte använda det begreppet så bekymmerslöst. Ibland ber jag om förlåtelse för vad jag gjort, men om jag gör det förklarar jag vad jag menar med det. Och jag använder ofta andra ord, för jag är rädd för att jag genom att be om

”Om jag hade haft trevliga lärar- eller ingenjörsföräldrar som inte hade varit troende så skulle jag få berätta om min barndom och ungdom, men för att jag haft fel liv och fel föräldrar har jag inte rätt att berätta.”

Katriina Järvinen

förlåtelse dribblar över bollen till den andra, som sedan får ta ansvar för den.

Hon känner att förlåtelsen blivit en tävling, ett tvång.

– När **Esa Saarinen** hade blivit knivhuggen fick han ett samtal till sjukhuset från tv-nyheterna. Den första frågan var att hur mår du, filosof Esa Saarinen? Den andra var: har du förlåtit den som gjorde detta? Det var mindre än ett dygn sedan knivhuggningen ägt rum och Saarinen var hes av mediciner och smärta. Mindre än ett dygn efter brottet förväntades han berätta för alla att han förlåtit. Är det så svårt att behandla ondska att vi bara fäster oss vid offret och vid offrets attityd?

En kedja av kärlek

Katriina Järvinen säger att hon under åren skalat bort lager på lager i sitt liv, som man skalar en lök. Nu berättar hon för första gången offentligt om en del av de svåraste smärtpunkterna i sitt eget liv. Eftersom boken också bygger på intervjuer med andra som öppnar sig om sin egen svåra föräldrelation tycker hon att hon var dem skyldig att också berätta sin egen historia.

– Det här hör till det värsta jag skrivit om. Jag har varit rädd för att alla mina tidigare läsare ska överge mig efter-

som jag ofta fått höra att folk skrattat när de läst mina tidigare böcker. Men jag har tröstat mig med att jag kanske får nya läsare. Jag hoppas att läsaren ändå skulle känna sig lätt, inte alldeles nedtyngd, av berättelserna.

– Jag kallar mig den fattiga kvinnans **Merete Mazzarella** för att jag skriver både om mitt eget liv och om litteratur, och varvar det med intervjuer. Men jag tänker att jag är lite rakare än Mazzarella och skriver om lite mer smärtsamma saker.

Hon påpekar att många barn växer upp inom religiösa sekter och far illa också i dag, trots att vi borde vara så upplysta.

– Ta Koivuniemisekten till exempel. Också inom pingströrelsen finns alla sorters människor. Sådana som är kloka och upplysta, men i samma församling också sådana som är hängivna på ett sätt som gränsar till galenskap. Där finns kloka ledare, men de vill inte heller rensa bort allt det ohälsosamma eftersom de är beroende av medlemsmängden och kollektorna.

När hon sitter på sin mottagning och tar emot klienter märker hon att de flesta brottas allra mest med relationen till sin mamma.

– Det verkar vara mammorna som

orsakar det mesta onda i barnens liv, till och med då pappan utåt sett varit problemet. Mamman slätar över och möjliggör missbruk och våld.

Det är hemskt att vara mamma!

– Jo, helt fruktansvärt svårt. Det är livets svåraste uppgift, och ändå får vi ganska lite vägledning för att klara av det. Det är synd att vårt samhälle inte ger tid åt förhållandet mellan barn och föräldrar.

Nu när hennes egna barn flyttat hemifrån tittar hon ofta länge på dagisbarn som leker på den gård som syns från hennes fönster.

– Jag tänker att ojoj, de där barnens föräldrar är på jobb och ser inte det under som pågår. Föräldrar behöver hjälp av mor- och farföräldrar som hinner ha en blick för det miraklet. I Finland har vi saknat en familjekultur med rötter, vi har inte förstätt hur mycket näring vi får i förhållandet mellan två människor. Folk säger att inte hann någon med sådant förr heller och bra blev det ändå. Men jag säger att det inte stämmer. Det finns släkter där en kedja av kärlek levt vidare, och det syns på folk. Det är otroligt fint och underbart. När jag var ung hatade jag dem som fått vara så älskade, numera kan jag önska dem allt godt.

KÄNSLIGA. Vad har Sibelius, Abraham Lincoln och Jesus gemensamt? Svaret är att de alla hade ett nervsystem som var känsligare än hos genomsnittet. Under de här männens livstid fanns det inget begrepp som beskrev deras personlighetsdrag. I dag kallar vi dem högkänsliga.

”Sluta vara så känslig”

TEXT: MICHAELA ROSENBACK

– ”Inbilla dig inte” och ”sluta vara så känslig”, är saker jag ofta fått höra. Eller att jag inte ska förstora saker, sluta sjåpa mig.

Markus Sundblom är högkänslig. Och det är han inte ensam om. Man räknar med att ungefär var sjätte människa har ett nervsystem som är känsligare än andras. De som är högkänsliga observerar noggrant sin omgivning och reagerar kraftigt på den. Känsligheten är individuell och tar sig uttryck både fysiskt, socialt och psykiskt.

– Jag har mer eller mindre alltid vetat att jag är högkänslig men begreppet myntades först i slutet av 1990-talet av den amerikanska psykologen Elaine Aron, säger Markus Sundblom.

Att vara högkänslig innebär bland annat att man är emotionellt och sensoriskt känslig.

– Många högkänsliga har nära till skratt och gråt. De blir också lätt berörda av saker, både skönhet och lidande. Den sensoriska känsligheten kan ta sig uttryck till exempel genom att man reagerar negativt på buller eller starkt ljus.

Till högkänslighet hör också en tendens att fundera mycket och lätt bli överstimulerad om det händer mycket runt en.

– Att grubbla låter kanske lite negativt men att fundera mycket djupsinnigt är ett typiskt drag. Många högkänsliga behöver lång tid att fundera över situationer efteråt för att bearbeta och förstå dem. Man passerar inte bara situationer utan ser på dem ur olika vinklar. När en högkänslig människa har träffat många människor så brukar han eller hon ofta dra sig undan. En genuint extrovert och social människa däremot vilar efter en lång arbetsdag genom att träffa ännu fler människor.

Markus Sundblom känner igen alla dessa personlighetsdrag hos sig själv.

– Jag har ett starkt behov av att dra mig undan ibland och vara för mig själv. Om man är en religiöst orienterad människa så kan bönen fungera som den stunden. I mitt jobb som stressläkare har jag ofta märkt att muslimer som drar sig undan för att be fem gånger

”Samhället gör det definitivt svårare för män att vara högkänsliga. Pojk-kulturen kan vara väldigt grym, framför allt i högstadiet.”
Markus Sundblom

om dagen har ett fungerande system. Också i finsk kultur finns traditionen att man åker till sin sommarstuga och varvar ner. Men vår urbana kultur ger inte i samma utsträckning en möjlighet att ta det lugnt och slappna av.

Skåphögkänsliga

Markus Sundblom har aldrig lidit av sin högkänslighet, tvärtom ser han den som en fördel. Men visst har det funnits stunder som varit extra jobbiga.

– Samhället gör det definitivt svårare för män att vara högkänsliga. Pojk-kulturen kan vara väldigt grym, framför allt i högstadiet. Det är kanske det värsta stället en högkänslig kan råka ut för eftersom det är en korvstoppning där alla ska vara lika. I vår kultur är det fortfarande inte riktigt okej för män att gråta eller visa att de är rörda.

Ändå har högkänslighet ingenting med kön eller läggning att göra. Den är precis lika vanligt förekommande hos kvinnor och män.

– Män är ofta så kallade ”skåphögkänsliga”. De har inte vågat komma ut.

Markus Sundblom poängterar vikten av förstående föräldrar, partner och vänner.

– Det viktigaste är en förståelse för människors olikhet. Så är det alltid för att få relationer att fungera, man måste acceptera den andras olikheter. Vare sig man har ett högkänsligt barn eller partner handlar det om att skapa utrymme, att inte utgå från att den andra har samma upplevelsevärld som en själv.

Han delar med sig av en av sina favoritmöten som kan hjälpa en högkänslig och icke högkänslig person att förstå varandra.

– Vi har alla ett nät runt oss med olika stora maskor. En mindre känslig människa har väldigt stora maskor där bara de största fiskarna fastnar, medan allt det andra flyter igenom, och personen märker egentligen ingenting av det. En högkänslig människa däremot har ett nät med väldigt fina maskor och då fastnar väldigt mycket. De kommer hem med tunga nät och måste gå igenom näten noggrant och fundera på vad det är som egentligen fastnat innan de kan låta fångsten trilla av.

I andlighet finns det känsliga

I november förra året grundades föreningen Högkänsliga i Finland rf. På knappt ett år har föreningen fått över 1 000 medlemmar utan någon som helst marknadsföring.

– Många högkänsliga har nog upplevt att de är lite av udda fåglar. Därför blir det nästan en religiös upplevelse när många högkänsliga samlas och får höra om fler som haft samma känsla. Ibland är det nästan komiskt att upptäcka vilka likheter som finns och att känna igen sig själv i de andras upplevelsevärld.

Markus Sundblom tycker sig märka en tydlig koppling mellan andlighet och högkänslighet.

– För en högkänslig person kan det kännas väldigt viktigt att förstå sig själv och meningen med livet. Många hittar sig själva i östorienterade andliga discipliner som fokuserar på att leva rätt och som en god människa. Samma strävan att leva ett gott och ansvarsfullt liv finns också i kristendomen. Jag har också märkt att det är väldigt många högkänsliga som har religiösa upplevelser och har haft det redan som barn.

Det finns flera exempel på historiska personer som man i efterhand mistänker att var högkänsliga. Jesus är en av dem.

– Det finns många saker som man kan koppla till teorin att Jesus var högkänslig. Till exempel blev han förbannad på dem som sålde kriskrams i templet. Som högkänslig blir man ofta moraliskt indignerad av orättvisor, av att folk är falska eller bedrar. Att känna medkänsla är ett av de mest centrala personlighetsdragen för en högkänslig, och högmod är ett drag som förhållandevis få högkänsliga har, eftersom de är så självkritiska och funderar mycket på om de är bra nog. Behovet att utvecklas som människa och att visa godhet är drag som finns inom religioner, också kristendomen, och som många högkänsliga känner igen.

Hur kan man då veta om man är högkänslig eller bara empatisk i största allmänhet?

– De här personlighetsdragen påminner om varandra. Ifall man påverkas av stämningar och hur andra mår så leder det naturligtvis ofta till empati. Men det finns empatiska männ-

iskor som inte är högkänsliga. Empati kan grunda sig på en intellektuell eller social förmåga, det förutsätter inte att man är sensitiv för stämningar och så vidare. Men känner man starkt igen dragen som är typiska för en högkänslig människa hos sig själv så är chansen stor att man är det.

FÖR DEN som är högkänslig kan många sinnesintryck vara påfrestande. FOTO: BELOVODCHENKO ANTON

Det är okej att säga nej

MENING. Att arbeta med till exempel själavård känns djupt meningsfullt för den som är högkänslig. Samtidigt är det viktigt att skydda sig själv och ta pauser, säger Ilse Sand, terapeut och författare.

TEXT: **SOFIA TORVALDS**

Den danska teologen, psykoterapeuten och författaren **Ilse Sand** har skrivit flera böcker om högkänslighet – den mest kända heter *Älska dig själv: en guide för särskilt sensitiva och andra känsliga själar*.

Hon tror att det finns extra många högkänsliga bland dem som valt att jobba med andliga frågor till exempel i en församling.

– De flesta högkänsliga har mer än andra människor ett behov av att göra något meningsfullt med sitt liv. Om en högkänslig lever ett liv som inte känns meningsfullt, om hon till exempel inte har möjlighet att hjälpa andra, är hon ofta inte tillfreds.

Men att arbeta till exempel med själavård kan också vara en tung utmaning för den som är högkänslig.

– Man blir lätt överväldigad av andra människors känslor. Om man är tillsammans med någon som är svårt ut balans känner en HSP det i sitt eget psykiska system och börjar själv må dåligt. Därför är det väldigt viktigt att högkänsliga personer lär sig att skydda sig själva så att de inte blir utbrända, stressade eller nedslitna.

Paus från ögonkontakt

Det kan till exempel betyda att man behöver ha fler pauser än andra. Man

behöver också få veta att det är okej att säga nej och okej att ta paus från ögonkontakt med människor som inte är i balans.

– Man får sitta med sidan till om man lyssnar till något mycket svart, titta ut genom fönstret eller se ner på sina fötter för att få en paus från alla de budskap som sänds genom ögonkontakten.

Men Ilse Sand vill också påminna om att högkänsliga personer vanligen är duktiga på att hjälpa andra.

– Och när den hjälp de ger verkligen har effekt så blir de jätteglada och känner att de gjort något djupt meningsfullt.

Gudsrelation främst en styrka

Sand tror att en gudsrelation först och främst är en styrka för den som är högkänslig.

– De flesta högkänsliga upplever någon form av kontakt med något spirituellt: Gud, Jesus, en skyddsande ...

Men den som tror på en arg och straffande Gud kan få extra dåligt samvete.

– Det är inte så bra. Högkänsliga personer känner väldigt lätt dåligt samvete och skuld och det kan vara en tung börda. De tar lätt alltför mycket ansvar och börjar bära andras bördor. Det gör dem utmattade och det är inte bra.

Hur ska då en högkänslig person leva för att kunna hantera sin känslighet så bra som möjligt i en värld där takten och kraven ständigt tycks öka?

– Ta pauser. Säg nej. Lär dig att älska sig själv och din känslighet. Se till att ha mycket kontakt med naturen och med djur.

Ilse Sands test för högkänslighet går att hitta via Högkänsliga i Finland rf:s webbsida.

Vad skulle du säga åt någon som just upptäckt att hen är högkänslig?

– Gratulerar! Högkänsliga är väldigt mänskliga, på gott och ont. De besitter många av de vackra egenskaper som människan har, medkänsla, men också förmågan att ta till sig skönhet och livets mångfald. Högkänsliga förstår

och ser saker mångsidigare och mer djupsinnigt, tillvaron är intressantare när man känner mera och tänker mera. Det betyder inte att de som inte gör det skulle vara sämre människor, men det ger nog en hel del fördelar att vara högkänslig.

ILSE SAND påminner om att högkänsliga behöver fler pauser än andra. FOTO: HENRIK BJERG

ELLIPS

Stensträdet vs Stengrunden

Häromdagen hittade jag en spänningsroman i pocket av läkaren, professorn och författaren

Stefan Einhorn. Titeln på boken är *Stensträdet* och den marknadsförs som en svensk Da Vinci-koden med mer djup i sig. På baksidan får vi veta att romanen är en tankeväckande thriller om konsekvenserna av att blint följa sin egen övertygelse och om människans behov av att söka svaren på de stora frågorna.

En sådan bok kunde jag givetvis inte motstå, thrillers med existentiella teman hör till mina favoriter. Intrigen i Einhorn's bok är uppbyggd kring en judisk myt om att det ständigt måste finnas 36 rättfärdiga människor i världen, annars går världen under. Någon kanske minns att häromåret utkom en annan deckarsuccé som också den var inspirerad av samma judiska myt, nämligen **A.J. Kazinskis** *Den sista goda människan* (2012). Filmrättigheterna till den boken har förresten köpts av **Lars von Triers** filmbolag Zentropa. Bakom pseudonymen Kazinski står två etablerade danska författare.

Einhorn's *Stensträdet* var för mig en liten besvikelse och den har inte blivit färdigläst. För mycket spring hit och dit och för lite djupsinnigheter. Men jag kan istället rekommendera Einhorn's *En dold Gud* (1998), en intressant faktabok om världens religioner, mystik och sökande.

Stensträdet får mig att associera till biskop **Bo Giertz** roman *Stengrunden* som utkom 1941 och som år 2009 utkom i sin 24:e nyupplaga. En bok som av svenskarna har valts till en av 1900-tallets mest betydelsefulla böcker i en Svt-omröstning år 1998.

■ TOMAS VON MARTENS

Mannen som inte ville ha något alls

HELGON. Han var av medellängd eller snarare kortvuxen. Ansiktet var långsmalt och utdraget. Ögonen var mörka och klara. KP:s redaktör har läst den första biografien över den helige Franciskus.

TEXT: SOFIA TORVALDS

Broder **Tomas av Celano** skrev den första biografien över den heliga Franciskus år 1229: *Den helige Franciskus levnadshistoria*. Han fick uppdraget av påven **Gregorius IX** strax efter att Franciskus helgonförklarats. Tomas var snabb, han skrev boken på ett halvår, och strax efteråt godkände påven biografien som ett officiellt dokument. Den här boken har nu utkommit på Artos i färsk svensk översättning av **Kerstin Hedberg Nyqvist**.

Det är en fascinerande bok, intressant på så många olika plan. Det är en text som säger en hel del om Franciskus själv, men också mycket om Tomas av Celano, en man som kom från en god familj och som fått god utbildning. Han antas skriva om sig själv när han nämner att "några lärda män och adelsmän anslöt sig till honom med glädje" efter att den helige Franciskus återvänt till Italien från Spanien år 1215.

En kristen av i dag drabbas av den glans den kristna godheten sprider över alla i helgonberättelsen. Här finns ingenting av den tvehägsenhet och svaghet som ofta följer Bibelns första troende, nej, här är inte bara helgonet självt fyllt av ljus och självuppoftning, också alla biskopar och kyrkliga höjdare han kommer i kontakt med är goda och ärliga män. Mörkret koncentreras till början av berättelsen, då Franciskus lever ett liv i sus och dus tillsammans med andra likasinnade: "... de visar inga tecken på den kristna tron

"Nu kryper han omkring utmärglad och sjuk och doppar sig i diken med iskallt vatten om kroppen blivit varm. Har den helige Franciskus en ätstörning?"

Böner för små och för dig

BOK

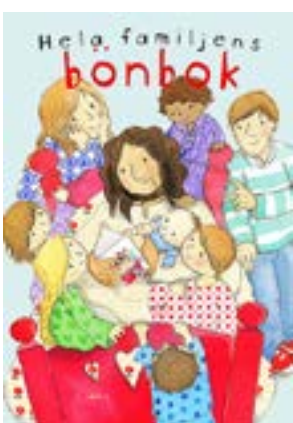
Hela familjens bönbok

Redaktör: Anna Braw
Förlag: Libris 2014

Förlaget Libris färskta *Hela familjens bönbok* är en sällig blandning som fungerar överraskande bra.

Här varvas klassiska bö-

ner och bibelord med ny-skrivet, men hela tiden med barnet i fokus. Boken innehåller till exempel två omskrivna versioner av *Gud som haver* – och de behövs. Det finns tillräckligt många hinder i vägen för ett barns gudsrelation utan att språket ska vara ett av dem. Så vad sägs om **Åsa Hofverbergs** version: "Gud som älskar alla små, / du

är stor men ser ändå / hur jag har det här just nu. // I allt svårt, var med mig du, / och i det glada, gläds med mig. / Nu kryper jag ihop hos dig."

Vilken gudsbild är det då Hela familjens bönbok vill förmedla? Framför allt kanske en bild av en närvarande, lyssnande Gud. Här finns böner man kan be när man ser att någon blir mobbad. Här finns böner att be när jag är ledsen eller arg. Men här finns ock-

så böner som lyssnar uppåt. Som den här fina texten av **Inga-Lina Lindqvist**:

"När det är tyst i huset / hörs varje liten ton. / Där knäpper det i frysen, / där knarrar det i skon, / där nyser diskmaskinen, / där surrar en citron. // När det är natt i huset / blir tystnaden så stor: / Jag hör hur katten snarkar / och hur potatis groor. // I natten bär en tystnad / fram varje litet ljud, / och plötsligt hör jag bättre / vad du vill säga, Gud."

Det är något med de här texterna som får mig att vekna. Kanske är det den klassiska söndagsskolans självklarheter som inte längre känns så självklara: att man har ett samvete som säger en något. Att vi alla är skapade av Gud, att vi är dyrbara, att vi är någons hemliga skatt, någons ögonsten.

Jag tänker mig att nästan alla barn längtar efter att få höra just det.

■ SOFIA TORVALDS

LITEN, MILD och mörk. Så här minns Tomas av Celano Franciskaner- rörelsens grundare. FOTO: COLOURBOX

i sina liv och sitt uppförande, utan är nöjda med att vara "namnkristna". Franciskus, vars far var tyghandlare, växte upp som "föremål för allas beundran, eftersom han ansträngde sig i att överträffa andra i en iögonenfalande uppvisning av meningslösa färdigheter: vitsighet, nyfikenhet, praktiska skämt, enfaldigt och dumt prat, sånger, och dyrbara och iögonenfalande kläder."

Kort sagt: 1100-talets unga, välbärgade killar skilde sig förvånansvärt lite från dagens.

Sjukdom och nytt liv

Men så blir den unga, vackra, glada killen sjuk. Efter en envis melankoli som sjukdomen för med sig börjar han be (i hemlighet), säljer sin fars tyger och donerar pengarna till en präst i en gammal, fallfärdig kyrka. Det här leder till strider och rättegångar med den djupt besvikna och förgrymmade fadern. Allt kulminerar i den berömda scenen då Franciskus kastar av sig alla sina kläder efter att fadern krävt att han ska ge ifrån sig sin arvsrätt och lämna tillbaka allt han fått.

Nu inleds det nya livet, i denna berättelse mer innerligt och hängivet än jag någonsin kunnat föreställa mig. Runt honom växer en gemenskap som lever i total yttre fattigdom. Samtidigt har de varann så kära att de svärigen kan vara ifrån varann. De drabbas aldrig av oro eller rädsla. Också jag som läser texten i dag, 800 år efter att den skrevs, kan känna igen den lättnad som finns i raderna "eftersom de inte ägde någonting, älskade de inget, och därför var de inte heller rädda att förlora något".

Men medan Tomas öser Franciskus lidanden över sin publik drabbas den moderna läsaren av en känsla av att

Franciskus strävan efter ödmjukhet och fattigdom övergått i mani. Franciskus åt sällan eller aldrig tillagad mat, och om han gjorde det strödde han aska över maten eller minskade smaken av kryddor genom att svälja maten tillsammans med kallt vatten. När han bjöds på middag låtsades han äta, och när han brann av törst tillät han sig inte ens vatten. Han sov sittande eller med en träbit som huvudkudde. "Han vördades och fick lovord av alla. Det var bara han själv som ansåg sig usel och var den ende som föraktade honom så intensivt."

Vid det här laget har jag många diagnoser på lut och undrar vad som händer med den man som talade och sjöng för alla skogens djur? Nu kryper han omkring utmärkt glad och sjuk och doppar sig i diken med iskallt vatten om kroppen blivit varm. Har den helige Franciskus en ätstörning? Liksom hos många kvinnliga askethelgon har hans kroppsförakt nått höjder som få överträffar.

Samtidigt är han innerligt älskad och gör allt för att bära sina lidanden i hemlighet. När märken efter spikar dyker upp på hans händer och fötter, liksom ett sår i hans högra sida, ett som ofta läcker blod, gör han allt för att dölja dem. (Men inte tillräckligt för att de inte ska bli upptäckta och nedtecknade i helgonbiografin.)

Han blir svårt sjuk, han välkomnar sjukdomen. Här ber ingen om helande eller mirakel, nej, här är lidandet förutbestämt liksom Jesu lidande på korset, liksom alla martyrs lidande i varje martyrlegend. Även om tyger som Franciskus vidrört senare helar en lång rad sjuka (de finns upptecknade på slutet) ber Franciskus själv aldrig om att bli frisk.

Andlig glädje

Vid sidan av kroppsföraktet utandas

berättelsen en andlig glädje som känns lika övertygande som lidandena. "Han var alltid tillsammans med Jesus: Jesus i hans hjärta, Jesus i hans mun, Jesus i hans öron, Jesus i hans ögon, Jesus i hans händer, han bar alltid Jesus med sig i hela kroppen." Hans ärliga strävan efter renhet sträcker sig inte bara till att spåka kroppen, nej, varje ord och gärning granskas minutöst och Franciskus ber om ursäkt för varje gång han brusat upp. Av konflikter och maktkamp i hans orden, problem som jag läst om i andra källor, finns inte ett spår i den här texten.

Vad ska vi då sammanfattningsvis säga om *Den heliga Franciskus levnadshistoria*? Det här åtminstone: den är en helt omtumlande och härlig story om en vild ung man som förvandlas. Vi kan alla känna igen svängar i hans berättelse. Liksom i alla bra texter finns här en kärna som känns sann och riktig, och alltså har Tomas av Celano lyckats i det han ville göra: Han har gjort Franciskus så levande för oss att århundradena inte kan skilja oss åt.

Bok: Den heliga Franciskus levnadshistoria. Författare: Tomas av Celano. Förlag: Artos 2014

Den tunga förvandlingen

BOK

Sjärens nattsida. Om Mary Shelley och hennes Frankenstein

Författare: Merete Mazzarella

Förlag: Schildts & Söderströms 2014

Merete Mazzarellas färskaste bok handlar om en författare och hennes verk. Eftersom författaren är **Mary Shelley** och verket *Frankenstein* blir tematiken oerhört bred – Mazzarella skriver om monster, om drömmar om evigt liv, om utanförskap, om moderskap, feminism, kärlek och död. Snabbt blir jag fruktansvärt berörd.

Merete Mazzarella börjar med Mary Shelleys föräldrars kärlekshistoria, en berättelse som är känd för dem som intresserar sig för den brittiska kvinnohistoriens historia. Hennes mor **Mary Wollstonecraft** var en feministisk pionjär och fadern **William Godwin** en föregångare till anarkismen. Mary Shelleys man, **Percy Bysshe Shelley**, främst känd som poet, var en adelsfamiljs svarta får, en kvinnotjusare som förälskade sig i den blott 16-åriga Mary trots att han redan hade både hustru och barn.

När läsaren fått ta del av hur Marys Frankenstein föds (hon är bara nitton år då hon skriver boken) skriver Mazzarella om själva verket, ger gott om utrymme för den namnlösa Varelse som skapats av Victor Frankenstein och många av de varelser som följt i hans fotspår både i litteraturen och populärkulturen.

Det blir en spännande resa som handlar inte bara

om monstrens funktion utan också om existentiella teman som gränserna för det mänskliga.

Sedan återkommer hon till Mary Shelley igen, till hur livet blev efter boken. Vid det här laget blir läsningen (för den som liksom jag inte vet hur det ska sluta) nästan gastkramande. När paret Shelley reser från land till land och letar efter förfäste känns det plågsamt när det slinter.

Vid det här laget har några huvudpersoner utkristalliserats: det är Mary och mannen Percy Shelley, men det är också Victor Frankenstein och hans Varelse. De har mycket gemensamt, dessa fyra: kärlekstörsten, besattheten inför de egna projekten, förvandlingen alla tvingas igenom, sorgen, uppgivenheten. När Mary Shelley ger upp sina principer bit för bit förstår man så väl att de blivit alltför dyra. När hon som 19-åring skriver om vad som händer när Varelse avvisas vet hon ännu inte vilket pris hon kommer att betala för sin egen landsförvisning.

Jag får många tankar av allt detta, till exempel: tänk att jag finns, när så många dött. Tänk hur sprött allt är, hur förgängliga också alla idéer är, och ändå måste de bäras vidare av någon, en människa med tillräckliga krafter.

När Mary och Percy Shelley trotsar konventioner vet de inte ännu att den viktorianska eran ligger framför dem, att det kommer att bli snävare och trängre. Det vet läsaren. Merete Mazzarella skriver ömt och fångslande om hur det går till när någon som är ung och brinnande långsamt svalnar och blir lite hårdare.

■ SOFIA TORVALDS

I SIN färskaste bok går Merete Mazzarella i Mary Shelleys fotspår, liksom i den Varelse som Frankenstein skapar.

FOTO: LORNA BARTRAM

Livet som slavpojke

ROMAN

Sofronios

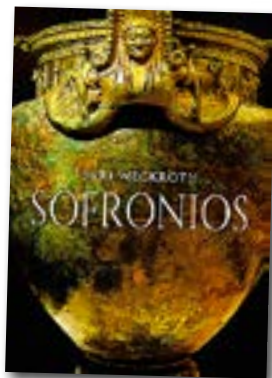
Författare: Sari Weckroth. **Förlag:** Aurinko Kustannus

Författaren **Sari Weckroth** var med sin debutbok *Kuohuva Rooma* en av kandidaterna i tävlingen Årets kristna bok 2008. Till utbildningen är hon barnleda-

re men har ett stort intresse för antikens Rom. Hennes roman *Sofronios* (2014) är en spin-off från den första boken, där hon fördjupat sig i en av karaktärerna från debutboken.

Förlaget Aurinko Kustannus är SLEY:s tidigare förlag Arkki som köpts upp av sina arbetstagare och som fortsatt under nytt namn.

Själv skulle jag kanske

aldrig läst boken om jag inte råkat sitta med i årets förvalsjury för *Årets kristna bok*. Sofronios droppade in genom postluckan en dag och efter att ha läst den är jag positivt överraskad.

Läsaren identifierar sig med Sofronios och känner starkt med den lilla pojakens provningar i en värld där helt andra värderingar rådde än de vi själva har vuxit upp med. Skillnaden mellan den rådande brutala människosynen i antiken och mötet

med de kristna värderingarna skildrar Weckroth på ett lågmält och subtilt sätt och utan att man som läsare upplever att det blir påklistrat eller falskt.

Pojken Sofronios livsöde blir länge kvar i tankarna efter att man läst boken. Sofronios är en liten pojke som växer upp i Romariket i en familj där fadern är handelsman. När fadern aldrig kommer hem från en lång handelsresa förändras familjens situation drastiskt.

Sofronios måste först ta värvning på ett skepp tillsammans med sin bror och senare säljs han som slav till en rik romare. Bland slavar i huset finns också några troende kristna.

Sari Weckroths roman är spännande och välskriven. Hon har stora kunskaper om hur livet levdes i antiken och hon har lyckats med konststycket att skapa fångslande fiktion med detta som utgångspunkt.

■ TOMAS VON MARTENS

Mixa och Matcha

FRÅGESPORT. Mixa och matcha dina kunskaper i Kyrkpressens frågesport. Vår nästa tävlande är Paul Olin. Konstruerad av Jesper von Herten.

MEDTÄVLARE: PAUL OLIN

Namn: Paul Olin.

Ålder: 52.

Yrke och/eller titel: Skådespelare, regissör och dramatiker.

Hemort: Helsingfors.

Favoritmat och -dryck: Meze och öl.

Lyssnar helst på: Popmusik från anno dazumal.

Favoritidrottsgren- och/eller -lag: Fotboll. Det har varit ett festår för mig för Tyskland har varit mitt favoritlag sedan 1974.

Rekommendera en bok!: Någoting av Jonas Hassen Khemiri.

Skulle vilja resa till: Mellanöstern.

Tråkigaste hemgörat: Att städa.

Min åsikt om frågesporter: En av mina favoritsysselsättningar, säkert det jag kommer göra mest i paradiset.

Slogan eller motto: Vi är våra val, våra handlingar (Jean-Paul Sartre).

Om jag vore en biblisk person skulle jag vara: Kanske David.

FRÅGESPORTSRESULTAT: 12/25.

UNGA, FINLÄNDSKA KVINNLIGA SKÅDISAR & KARAKTÄRER DE SPELAT I FINSKA FILMER

a) Pamela Tola	1) Nelli i Tyttö sinä olet tähti
b) Jessica Grabowsky	2) Iiris i Vuosaari
c) Laura Birn	3) Hanna-Riikka i Levottomat
d) Krista Kosonen	4) Ingel i Puhdistus
e) Irina Björklund	5) Pike i 8-pallo

Resultat: 5/5

ITALIENSKA FOTBOLLSKLUBBAR & HEMSTAD

a) Lazio	1) Milano
b) Juventus	2) Genua
c) Fiorentina	3) Rom
d) Sampdoria	4) Florens
e) Inter	5) Turin

Resultat: 5/5

GAMLA SOVJETLÄNDER SOM SLUTAR PÅ -STAN & HUVUDSTÄDER

a) Kirgizistan	1) Tasjkent
b) Kazakstan	2) Dusjanbe
c) Uzbekistan	3) Bisjkek
d) Turkmenistan	4) Asjchabad
e) Tadzjikistan	5) Astana

Resultat: 1/5

TAL & STAVNING PÅ DANSKA

a) 50	1) Halvtreds
b) 60	2) Halvfems
c) 70	3) Halvfjerd
d) 80	4) Firs
e) 90	5) Tres

Resultat: 1/5

BÄR & C-VITAMINHALT PER 100 GRAM

a) Tranbär	1) C-vitamin 5 mg
b) Röda vinbär	2) C-vitamin 10 mg
c) Hallon	3) C-vitamin 27 mg
d) Jordgubbar	4) C-vitamin 37 mg
e) Blåbär	5) C-vitamin 66 mg

Resultat: 0/5

Svaren: Unga, finländska kvinnliga skådisar & karakterer de spelat i finska filmer: a-1, b-5, c-2, d-4, e-3
Gamla sovjetländer som slutar på -stan & Huvudstäder: a-3, b-5, c-1, d-4, e-2
Bär och frukter & C-vitaminhalt per 100 gram: a-2, b-4, c-3, d-5, e-1
Italiska fotbollsklubbar & Hemstad: a-3, b-5, c-4, d-2, e-1
Tal & Stavning på danska: a-1, b-5, c-3, d-4, e-2

Be en bön med barnen!

Måne och sol

En fin liten bönbok för både stora och små, som togs fram inför Britt G. Hallqvists 100-årsjubileum. Boken har snillrika illustrationer av den kända svenska barnboksillustratören Charlotte Ramel.

Verbum, inb. 56 sidor

21⁵⁰

Godnattböner

Det är kväll och dags att sova. Innan lampan släcks känns det tryggt för alla små att be med i dessa godnattböner.

Libris, hård kartong

7⁸⁰

Prinsessan

Estelles bönbok

En unik bok fylld av finstämda och tänkvärda böner för de yngre barnen. Kronprinsessparet har skrivit förordet samt omsorgsfullt valt ut de texter och bilder som de känner särskilt starkt för.

Verbum, inb. 80 sidor

20⁰⁰

Nalles böner

En bok med böner för allt som kan hända en vanlig dag: mat och bus, tårar och kramar.

Libris, hård kartong

"Jag är ett litet, litet lamm som vilar tryggt i Herdens famn. Den famnen är så stor och vid. Den räcker till för dig och mig."

7⁸⁰

UR EVANGELIET

”Om ni älskar dem som älskar er, skall ni då ha lön för det?”

Läs mera i Matt. 5:43-48

OM HELGEN

Ett redskap för Guds kärlek

Genom sitt liv och sin undervisning gav Jesus uttryck för den kärlek från Gud som överskrider alla gränser. Hans exempel förpliktigar oss att se en nästa i varje människa.

Av Kristus får vi också kraft att göra gott mot våra medmänniskor. En människa är inte alltid själv medveten om att hon är ett redskap för Guds kärlek när hon gör goda gärningar.

RUNT KNUTEN

”Nya och gamla medlemmar välkomna med till alla körer!”

Körsäsongen startar i Replot församling – kanske också i din?

STÖD RETREATARBETET HÄR OCH I EGYPTEN!

Lärkkulla-stiftelsens penninginsamling (tillstånd 2020/2013/2029) till förmån för Snoan, stiftsgårdsretreater och retreatcentret Anafora i Egypten pågår 15.8.2014 - 14.5.2015.

Mera information om hur du kan donera hittar du på Lärkkullas nya hemsidor, www.larkkulla.net

Snoan firar 40-årsjubileum 14.9!

INSIDAN

Ansvärlig redaktör:
Erika Rönngård,
040 831 6614,
annons@kyrkpressen.fi

Annonsera i Kyrkpressen!
Leif Westerling 050 329 4444, leif.westerling@kyrkpressen.fi
Jonny Åstrand 050 092 4528, cjcenter@malax.fi
Kyrkliga annonser: 040 831 6614, annons@kyrkpressen.fi

BETRAKTELSEN JAN-ERIK SANDSTRÖM

ILLUSTRATION: SOFIE BJÖRKGREN-NÄSE

Älska ovännen!

ÄLSKAR DU mig, så älskar jag dig! Hatar du mig, så hatar jag dig! Det här var ett fungerande koncept redan på Jesu tid. Öga för öga, tand för tand och så vidare. Det kan verka rätt att ge tillbaka om vi blir påhoppade. En person som gör mig illa får smaka samma medicin. Hämnden är ljuv men löser inga problem och gör inte ovänner till vänner. Ovänskapen kan i stället bli något som går vidare från generation till generation. Lösningen är att någon tar första steget, höjer vit flagg, ger upp och är redo till försoning.

I helgens evangelium kommer Jesus oss till hjälp i en sådan process. Han uppmanar oss att älska våra fiender och be för dem som förföljer oss. Jesus tar vår himmelske Fader som exempel och säger: Han låter sin sol gå upp över såväl onda som goda och låter det regna över rättfärdiga och orättfärdiga. Det är ingen större konst att älska dem som älskar oss och att hälsa vänligt på dem som är hyggliga mot oss. Sådant klarar också hedningarna, säger Jesus och gör fiendekärleken till ett uttryck för fullkomlighet. Han uppmanar oss att vara fullkomliga och barmhärtiga såsom vår himmelske Fader är fullkomlig och barmhärtig.

INFÖR EN sådan uppmaning ryggas vi tillbaka och säger: Omöjligt! Gud är Gud och vi är människor. Vi är inga övermänniskor. Hur skulle vi kunna mäta oss med Gud? Såväl budorden och det dubbla kärleksbudet som uppmaningen till fullkomlighet i vår text tvingar oss att kapitulera. Vi ger oss. Vi klarar inte av kraven, utan ser bara våra brister och tillkortakomman den.

Luther kom i tiden till vägs ände i sina strävanden att behaga Gud och började söka en nådig Gud. Han fann nåden hos Jesus, Guds Son. Genom tron på Jesus Kristus kommer vi in i vilan, bort från kraven. Densamme som uppmanar oss att älska och be för våra fiender ger oss också kraft och inspiration att gå en annan väg än vår mänskliga natur skulle välja.

Vi är fullkomliga i den bemärkelsen att vi inte lönar ont med ont, utan ont med gott. Vi hämnas inte en oförrätt. Vi älskar och ber för vän och fiende. Vi har fått för intet och vill därför dela med oss av det vi fått. Allt är Guds gåvor, som genom Jesus Kristus har kommit oss till del. Vår Frälsare Jesus Kristus är Guds största gåva och genom Honom kommer Gud oss mänskligt nära.

Jan-Erik Sandström är pensionerad kyrkoherde i Purmo.

#bönetwitter

”Min Herre och Frälsare! Du bad för dina bödlar. Hjälp mig att be för dem som på ett eller annat sätt gör mig illa. Amen!”

Följ Kyrkpressens böne-twitter på sökordet #bönetwitter

HELGENS TEXTER

FÖRSTA LÄSNINGEN
1. Sam. 24:9-12, 17-21

ANDRA LÄSNINGEN
1 Joh. 3:11-18

EVANGELIUM
Matt. 5:43-48

Fjortonde söndagen efter pingst. Temat är ”Vår nästa”.

PSALMFÖRSLAG

190, 485, 274, 489 (N).

Psalmerna är valda av Dag-Ulrik Almqvist.

I KLARSPRÅK

Askes, hämtat från grekiskans askēsis, innebär avhållsamhet. Genom att avstå från att tillfredsställa vissa kroppsliga behov försöker man komma närmare den gudomliga verkligheten. Man kan till exempel avstå från vissa typer av mat, från samtal eller från sexualliv. Askes kan också utövas genom meditation och bön.

Askes förekommer inom många olika religioner och har inom kristendomen tillämpats bland annat i kloster och av ökenfäderna. Askesen kan vara ett löfte för hela livet eller gälla en begränsad period. Källor: Kyrklig ordbok, Wikipedia

KALENDERN 12-18.9

DOMPROSTERIET

BORGÅ
SÖ 14.9 KL. 10 GUDSTJÄNST I S:T OLOFS KAPELL, Wilén, Helenelund
KL. 12: HÖGMÄSSA I DOMKYRKAN Eisentraut-Söderström, Wilén, Tollander, Anna Henning-Lindbloms gudstjänstgrupp.
KL. 16: BORGÅ JAZZFESTIVAL VÄLGÖRENHETSKONSERT I DOMKYRKAN för Mannerheims barnskyddsförbund. Rekommenderad donation 20 €
LÖ: 13.9 KL. 11-13: NALLE-KLUBBEN I KAPLANSGÅRDEN Finnbyvägen 3. En klubb för barn från 3 år uppåt. Ingen förhandsanmälan. Lek, pyssel, bibelberättelser, sång och bön.

LAPPTRÄSK
To 18.9 kl. 18: Tjejgruppen i församlingshemmet, Elin Lindroos
Sö 21.9 kl. 12: Högmässa i kyrkan, Stina Lindgård, Karmen Kelk
On 24.9 kl. 9.30-: Vuxen-barngrupp i församlingshemmet, Elin Lindroos
On 24.9 kl. 14.15- och 15.15-: Barnklängen övar i församlingshemmet, Karmen Kelk leder körerna
To 25.9 kl. 18.30: Cantando övar i församlingshemmet. Välkommen med! Karmen Kelk leder kören
Sö 28.9 kl. 12: Högmässa i kyrkan, martornas kyrksöndag, Skörde-fest. Kaffe i församlingshemmet.
Församlingsbladet: utkommer inom de närmaste veckorna. Följ med annonseringen i Kyrkpressen extra noga tills dess.

KANSLIET FLYTTAR! 15.9- finns vi på adressen Lappträskvägen 20, i Kommungården. Samma telefonnummer som tidigare.

LILJENDAL
Sö 21.9 kl. 10: Högmässa i kyrkan, Stina Lindgård, Karmen Kelk, Susann Stenberg, Mia Aitokari leder Blokoomblandakören. Efteråt fest för 75-80-85 åringar på Mariagården. Välkomna!
Sö 21.9 kl. 14: Högmässa i Andreaskapellet, Stina Lindgård, Karmen Kelk
Ti 23.9 kl. 10-12: Vuxen-barngrupp på Mariagården, Gina Nyholm
On 24.9 kl. 19-21: Vuxenkören övar på Mariagården, Karmen Kelk leder kören. Nya och gamla körmedlemmar hjärtligt välkomna.
To 25.9 kl. 14-15: (mellanmål 13.45) övar Barnkören på Mariagården, Karmen Kelk och Gina Nyholm
Diakonen har flyttat sitt arbetsrum till Prästgården: Ring före och bestäm tid för möte om du behöver Susann Stenbergs hjälp.

LOVISA
Utfärd till Katternas natt på Högholmen: fre 12.9. Start från turisthällplatsen kl 17, tillbaka ca kl 23.
Konstvandring: i terrängen kring Strömfors bruk och Skukulträsket

lö-sö 13-14.9. Start från busstationen i Lovisa lö 13.9 kl 9, tillbaka på sö senast kl 17.
Gudstjänst: sö 14.9 kl 12 i kyrkan, Anita Widell, Tollander
Bisagruppen: må 15.9 kl 18 i Vesperhemmet 1 Petr. 1-2
Pensionärerna: ti 16.9 kl 13 i församlingssgården
Ungdomskören: ti 16.9 kl 14:30 i kyrkan
Kvinnorna i Bibeln: ons 17.9 kl 18 i församlingssgården
Morgonkaffe: to 18.9 kl 8:30 i Tikva
Puzzelkväll: to 18.9 kl 16:15 i Val-kom kyrka

PERNÄ
Café Mikael: fr 12.9 kl. 10-12 i Mikaelstugan, Jeannette Sjögård-Andersson.
Högmässa: sö 14.9 kl. 10.00 i kyrkan, Minna Silfvergrén, Arno Kantola.
Mässa: sö 14.9 kl. 13.00 i Sarvsalö kapell, Minna Silfvergrén, Arno Kantola.

SIBBO
Sibbo kyrka: Sö kl 12 mässa med kaplansinstallation. Kaplan Camilla Ekholm installeras av tf. kontraktsprost Robert Lemberg. Liturg Stefan Djupsjöbacka, assistent Helene Liljeström, Caj-Gustav Lydman, Katja Korpi och Patrik Frisk. Lauri Palin, Niklas Mansner, Emma och Linnea Moen. Fest för allmänheten efteråt i Kyrkoby församl.hem. Buss från Linda kl 11:30, Kullen kl 11:50. Ingen avgift, anmälningar till Wiik (050 566 3691). Hemfärd efter kaffet (ca 14:30).
Närståendevårdarkaffe: Fr kl 13, Prästgården. Anmälan behövs inte. Ann-Christine Wiik, Ann-Lis Biström.

Barmötena i Box inleds: Fr kl 17, Bykyrkan Tabor i Box, Grönkullav. 142. Carita Furu, Allan Lindqvist, Ulla Britt Granfelt-Lindqvist. För barn i alla åldrar.
Kungens klubb: Må kl 15:30, Kyrkoby församl. hem. Isabella Munk, Kjell Lönnqvist.
Äldre i Söderkulla: On kl 13, Mannä. Korpi.
Utbildning av gudstjänstfrivilliga: To 18.9 kl 18, Prästgården. Kom med och planera, utforma och förverkliga högmässan genom att medverka i en gudstjänstgrupp. Alla välkomna! Ekholm.
KYRKAN – MITT HEM: TEMA-VECKA I SIBBO KYRKA Kom med och upplev kyrkan som ditt hem.
Morgonbön&kaffe: Må kl 07
Barnes kväll: Ti kl 18
Kvällsmässa: On kl 19
Orgellunch: To kl 12
Meditativ kvällssamling: Fr kl 22

HELSINGFORS PROSTERI

JOHANNES
Fr 12.9
kl. 10-11.30: Familjefredag i Hörnan. Katja Wiklund.
kl. 12.15-13.30: Veckolunch i Högborgsgården, Högborgsgatan 10 E. Välkommen på middagsbön i Johanneskyrkan kl. 12.

Sö 14.9
kl. 10: Högmässa i S:t Jacobs kyrka. Andersén, Nina Fogelberg. Kyrkkaffe.
kl. 12: Högmässa i Johanneskyrkan. Terho, Andersén, Almqvist. Kyrkkaffe.
Må 15.9
kl. 10-12: Cellverksamhet ”Guds närvaro i vår samvaro” i S:t Jacob. Gertrud Strandén.
kl. 10-11.30: Familjemåndag i Hörnan. Katja Wiklund.
Ti 16.9
kl. 12: Lunchmusik i Gamla kyrkan med Santeri Siimes.
kl. 19: Vesper i Johanneskyrkan. Lindström, Enlund.
On 17.9
kl. 14: Sjötorpet, Högborgsgatan 10 E, 2 vån. Ollberg.
kl. 14-15.30: Diakonträffen i S:t Jacobs församlingssal. Salenius
kl. 19: Veckomässa i Gamla kyrkan. Busck-Nielsen, Enlund.
To 18.9
kl. 13: Samtalsgruppen i Maj-blomman. Sanitärsgatan 4. Stefan Djupsjöbacka.
Middagsbön: i Johanneskyrkan må-fr kl. 12
Höstutfärd 9.10.2014: Start från Kiasma kl. 9.30 och retur till samma kl. 18. Under dagen besöker vi Lovisa kyrka och åter lunch i församlingssgården och i Borgå besöker vi domkapitlet, Brunbergs och gamla staden. Pris 20 € och anmälan senast 3.10 till Karin Salenius, tfn 09 2340 7724 eller karin.salenius@evl.fi.

MATTEUS
Matteus hemsida: www.matteus.fi
MATTEUSKYRKAN Åbohusvägen 3
To 11.9 kl. 17.30: startar höstens Alpha-kurs. Kom med! Du kan anmäla dig ännu första kvällen. Läs mera om kursen på www.matteus.fi Kurskvällarna börjar med gemensam måltid och fortsätter med en föreläsning och diskussion i grupper. Kursmaterialet kostar 5 euro och måltiden 3 euro/gång. Mera info: Lars-Olof Ahlfors, (09)2340 7323.
Lö 13.9 kl. 12: konfirmation (spörtis), Forsén, Daniel Jakobsson, Patricia Högnabba, Tonja Paavola, Mimi Sundroos. Kollekt till ungdomsverksamheten.
Lö 13.9 kl. 15: konfirmation (Lekis juli), Forsén, Daniel Jakobsson, Patricia Högnabba, Tonja Paavola, Mimi Sundroos. Kollekt till ungdomsverksamheten.
Sö 14.9 kl. 12: högm, Rönberg, Mimi Sundroos. Söndagsskola. Kyrkkaffe.
Sö 14.9 kl. 14: konfirmation (Lekis juni A), Rönberg, Mimi Sundroos. Kollekt till ungdomsverksamheten.
Ti 16.9 kl. 18.30: kyrkokören övar i Matteussalen, mera info Mimi Sundroos, 040-584 0296.
On 17.9 kl. 8.30-9: morgonmässa varje onsdag i Matteuskyrkan.
On 17.9 kl. 18.30: gemenskapskväll. Fråga prästen, Lars-Olof Ahlfors.
To 18.9 kl. 13-14.30: Torsdagsträff, Hallvar. En grupp för Dig som vill

RADIO & TV

Andrum kl. 6.54

(med repris 9.10)

Fre 12.9 Svante Lundgren, Kirjala **Lö 13.9** 8.53 Familjeandakt. Lars Collmar läser ur sin bok *Helga Hund i Paradiset* (repris från 18.9.2004). **Må 15.9** Markus Linde, Vasa **Ti 16.9** Catharina Englund, Jakobstad **Ons 17.9** Daniel Victorzon, Pedersöre **To 18.9** Stefan Sigfrids, Vasa.

VEGA

Aftonandakt kl. 19.15

Fre 12.9 Stefan Sigfrids, Vasa **Lö 13.9** 17.58 Ett ord inför helgen, Esse kyrka. **Sö 14.9** Gunilla Teir, Lappfjärd **Må 15.9** Monica Heikel-Nyberg, Grankulla (repris från 2.8.2011) **Ti 16.9** Anni Maria Laato, Åbo **Ons 17.9** Svante Lundgren, Kirjala **To 18.9** Bibelstudium med Stig-Olof Fernström, Helsingfors.

VEGA

Gudstjänst kl. 13.03

Sö 14.9 Gudstjänst med Esse församling. Predikant: Björn Vikström. Liturg: Kaj Granlund.

VEGA

RETREAT SIBBO

”Herre, till dig står mitt hopp”

Sibbo svenska församling ordnar en retreat 3-5 oktober på Nilsasgården i Gesterby. Eftersom lördagen 4 oktober är Franciskusdagen kommer retreaten att handla om **Franciskus av Assisi** under temat ”Herre, till dig står mitt hopp”. Kostnad för retreaten är 70€ vilket inkluderar kost och logi i eget rum. **Stefan Djupsjöbacka** är retreatledare. Anmälningar tas emot till pastorsexpeditionen, tel 09-239 1005 vardagar kl 9-12, senast 26.9. Max 8 deltagare. Kom med och ta dig tid för reflektion, stillhet och bön.

ha trevlig gemenskap med sång och samtal. Kaffeservering. **MARIELUNDSKAPELLET I NORD-SJÖ KYRKA Hamnholmsvägen 7 Sö 14.9 kl. 10:** högm., Forsén, Mimi Sundroos. Kyrkkaffe. **DAGKLUBB (3 - 6 år):** Må, on, to, fr kl. 9.30 - 12.30, Nordsjö, Sjöskorsgränden 6. Det finns platser kvar. Anmäl till Marianne Bergström, tel. (09) 2340 7331 (klubbtid).

☛ **PETRUS**
www.petrusforsamling.net
fr 12.9:

- **kl. 10 Musiklek:** i Haga, Vespervägen 12 A, 2 vån. Musiklek för 0-4 åringar med förälder. Ledare är Sussi Leskinen.

lö 13.9:

- **kl. 18 Mediamissionsfest:** i Munkshöjdens kyrka, Raumovägen 3. Hannu och Laura Haukka samt teamet från IRR-TV medverkar. Sånggruppen ”Pastorit Arenella” står för musiken. Välkommen med! **sö 14.9:**

- **kl. 10 Högmässa:** i Munksnäs kyrka. Thylin, K.Varho. Kyrkkaffe.

- **kl. 10 Högmässa:** i Äggelby gamla kyrka. Sandell. Kyrkkaffe.

- **kl. 12 högmässa:** i Malms kyrka. Thylin, Hilli. Kyrkkaffe.

- **kl. 15.30 Puls-gudstjänst:** i Petruscentret, Vespervägen 12 A.

- **kl. 18 Bibelstudium:** i Malms kyrka. Sandell.

ti 16.9:

- **kl. 10 Musiklek:** i Malms kyrka, Kommunalvägen 1. För 0-4 åringar med förälder. Ledare är Sussi Leskinen.

- **kl. 13 Dagscafé:** i Månsas kyrka, Petrusrummet. Kaffe, dopp, andakt, program, samtal. Bodil Sandell.

- **kl. 17 Petrus barnkör:** i Munkshöjdens församlingshem. Välkomna alla barn från 5 år uppåt! Ledare är Liisa Ahlberg 050-522 96 90.

- **kl. 19 Förbön och tack:** Munkshöjdens kyrka, Raumovägen 3. Al-lan Franzén, Ahlberg. Barnpassning. Kyrkdörrarna öppnas kl. 18.30.

on 17.9:

- **kl. 13 Månadslunch:** i Hagasalen, Vespervägen 12 A. Månadslunch med andakt i Hagasalen kl. 13. Anmälan till kansliet, tel. 09 2340 7100.

to 18.9:

- **kl. 10 Babyrytmik:** i Hagasalen, Vespervägen 12 A. För 0-1-åringar. Ledare är Liisa Ahlberg. Välkommen!

- **kl. 10 Musiklek:** i Munksnäs, Björneborgsvägen 1. Musiklek för 0-4 åringar med förälder. Ledare är Sussi Leskinen.

- **kl. 19 Vesper:** i Äggelby gamla kyrka. Sandell, Hilli

Söndagen 21.9 kl. 13 **fräs en tvåspråkig festhögmässa i Munksnäs kyrka:** i anledning av att kyrkan

fyller 60 år. Mässan ordnas i samarbete med Munkkiniemi seura-

arbeite med Munkkiniemi seura-

arbeite med Munkkiniemi seura-

arbeite med Munkkiniemi seura-

arbeite med Munkkiniemi seura-

arbeite med Munkkiniemi seura-

arbeite med Munkkiniemi seura-

arbeite med Munkkiniemi seura-

arbeite med Munkkiniemi seura-

arbeite med Munkkiniemi seura-

arbeite med Munkkiniemi seura-

arbeite med Munkkiniemi seura-

arbeite med Munkkiniemi seura-

arbeite med Munkkiniemi seura-

arbeite med Munkkiniemi seura-

arbeite med Munkkiniemi seura-

arbeite med Munkkiniemi seura-

arbeite med Munkkiniemi seura-

arbeite med Munkkiniemi seura-

arbeite med Munkkiniemi seura-

arbeite med Munkkiniemi seura-

arbeite med Munkkiniemi seura-

arbeite med Munkkiniemi seura-

arbeite med Munkkiniemi seura-

arbeite med Munkkiniemi seura-

arbeite med Munkkiniemi seura-

arbeite med Munkkiniemi seura-

arbeite med Munkkiniemi seura-

arbeite med Munkkiniemi seura-

arbeite med Munkkiniemi seura-

arbeite med Munkkiniemi seura-

arbeite med Munkkiniemi seura-

arbeite med Munkkiniemi seura-

arbeite med Munkkiniemi seura-

arbeite med Munkkiniemi seura-

arbeite med Munkkiniemi seura-

arbeite med Munkkiniemi seura-

av erfarenheter och minnen som bibeltexter väckt som man under veckan stannat inför därhemma. Ledare är diak/psyk.spec.sjuksk. Kristina Jansson-Saarela, som svarar på frågor samt tar emot anmälningar, tfn 09 2340 2540.” **Församlingsvalet 2014:** har temat ”Tro på det goda”. Kandidatuppställningen, som inletts, avslutas 15.9. Förhandsröstningen äger rum 27-31.10. Valdagen är söndag 9.11. dvs. på fars dag.

Församlingarnas samtalstjänst dejourerar: på tfn 01019-0072 (från utlandet +358 1019 0072) varje kväll kl.20-24. En webbase-rad hjälptjänst finns på adressen <http://evl.fi/natjour> Användaren behöver inte uppge namn, e-postadress eller andra uppgifter som kan leda till identifiering utan väljer själv en signatur och ett lösenord. Ring eller skriv när Du behöver stöd!

☛ **DEUTSCHE GEMEINDE**

So 14.9. 11 Uhr: Gottesdienst (Beutel), Kinderkirche

INTERNATIONAL EVANGELICAL CHURCH

Sunday Service in English

10.00: Mellunmäki Parish Center, address: Korvatunturintie 2, Helsinki

14.00: Christ Church, address: Apollonkatu 5, Helsinki

16.30: Espoo Cathedral Parish, address: Kirkkoranta 2, Espoo

Sunday School arranged. Join us for church coffee after the service!

☛ **MELLERSTA NYLANDS PROSTERI**

ESBO

Högmässor sö 14.9:

Esbo domkyrka kl. 12.15. Södo, Bengts. Kyrkkaffe i Sockenstugan. Karabacka kapell kl. 10, Ertman, Bengts. Kyrkkaffe.

Olars kyrka, finska sidan, kl. 14. Konfirmation av Solvalla 2 -skriftskolan. Södo, von Martens, Kronlund, Lund, Malmgren.

Köklax kapell kl. 16. Lovsångsmässa. Ertman, Kronlund, lov-sångsteamet. Parallellprogram för barn. Servering.

Braskväll för kvinnor: Mataskärs lägergård, internatet, to 18.9 kl. 18.30, Brita Pawli berättar om Finska Missionssällskapets resa till Nepal. Kvällste. Mer info: Brita Ahlbeck, 040 546 5194, brita.ahlbeck@evl.fi

Kretsar för pensionärer & daglediga kl. 13-15: Köklax kapell ti 16.9, Karabacka kapell to 18.9.

Dagar med Frälsarkransen: Mata-skärs lägercentrum fre. 17.10 kl. 17 - sö. 19.10 ca kl. 14. Ledare Gunborg Lindqvist. Stillhet och meditation i vacker natur, god mat och trevliga människor. Anmälan senast 3.10 till. Ann-Christin Lintula, 050 432 7526, ann-christin.lintula@evl.fi. Meddela specialdiät. Pris 30 €, räkningen skickas hem. Ta med lakan, bekväma kläder och skor, utekläder för promenader, inneskor/tossor. Om du har en Frälsarkrans - ta med den, annars får du en på Mataskär.

Familjeklubbar för föräldrar med småbarn: Familjecafé i Köklax kapell må. kl. 9.30-11.30. Sång och lek i Sökö kapell ti. 9.30-11. Imse-Vimseklubben i Mattby kapell on. 9.30-11.30

Skriftskolan 2015: Ett infobrev postas vecka 40 till alla församlingsmedlemmar som är födda

år 2000. Från v. 40 finns samma info på www.esboforsamlingar.fi/ skriftskola. Föräldrainformation i Olars kyrka, svenska sidan, on 1.10 kl. 18.30-19.30.

Kandidatrekryteringen till församlingsvalet: Valmansföreningarna bör lämna in kandidatlistorna senast 15.9 kl. 16 till kyrkoherdeställningen, som inletts, avslutas 15.9. Förhandsröstningen äger rum 27-31.10. Valdagen är söndag 9.11. dvs. på fars dag.

☛ **GRANKULLA**

To 11.9 kl.10-11 Lovsång och bön: i övre brasrummet.

Kl.19-21 Facebook-mottagning: Marlen Talus-Puzesh.

Sö 14.9 kl. 10 Tvåspråkig mässa: Ulrik Sandell, Mauri Vihko, Catherine Granlund, kantor Anna

Marte och finska församlingens kyrkokör. Grani Närhjälp 25-årsjubileum. Kyrkkaffe.

Kl 10 Singelföräldracaféträff: i Sebastos, Marina Paqvalén.

Må 15.9 kl. 16-18 Ungdomskväll: i Klubb 97.

Ti 16.9 kl. 9.30 Familjelyktan: i Sebastos.

Kl. 10- 11 Diakonimottagning: och brötdutdelning.

Kl. 15 Tvåspråkig mentalvårdsgrupp: i Sebastos.

Kl. 18 Damkören Grazia: i övre salen, Anne Hätönen.

On 17.9 kl. 13.30 Kyrkosyfoöreningen: i övre brasrummet.

Kl. 18.30 Onsdagsbön: i kyrkan, Kjell Granlund, Ulrik Sandell.

To 18.9 kl. 10-11 Lovsång och bön: i övre brasrummet, Johanna Södo.

Kl. 18.30 Bibelkväll: i Sebastos, Carola Tonberg-Skogström.

Kl. 19-21 Facebook-mottagning: Marlen Talus-Puzesh.

☛ **KYRKSLÄTT**

Slöjdggruppen för vuxna: lö 13.9 kl. 13 Sjökökulla skola, Sjökökullavägen 285. Biltransport kl. 12 från församlingshemmets i centrum parkeringsplats.

Gudstjänst i kätan på Räfsö: sö 14.9 kl. 11. Anmälan till taxin, som avgår kl. 10 från församlingshemmets parkering, senast fredag 12.9 kl. 12.00 per tel. 040 350 6072. Begränsat antal platser. OBS! Ingen högmässa denna dag i Kyrkslätt kyrka.

Sång och bön: må 15.9 kl. 18.30 i koret i Kyrkslätt kyrka.

Norra Kyrkslätt Missionskrets: onsdag 17.9 kl. 19, Stor-Raula, Evitskogsvägen 150. Gruppen samlas tredje onsdagen i månaden. Välkommen med!

Dagklubben för 3-5 åringar i Masaby: Några lediga platser kvar! Info: jenny.akerlund@evl.fi, tel. 050 376 1488.

Föräldra-barngrupp: tisdagar kl. 9.30-11.30 i Lyan (ingång från baksidan), Prästgårdsbacken 5.

Föräldra-barngrupp: torsdagar kl. 9.30-11.30 på Stor-Raula, Evitskogsvägen 150.

Måndagsgruppen: måndagar fr.o.m. 15.9 kl. 10-13 på Oasen, Prästgårdsbacken 11 C. Gruppen jobbar för missionen i församlingen. Info: Gun Pettersson, tel. 0500 462 243

Seniorgruppen - samtalsgrupp för män: varannan måndag fr.o.m. 15.9 kl. 13.30-15 på Mikaeligården, Doktorstigen 5. Info: Carola Lupander tel. 050 376 1489.

Tisdagsgruppen: tisdagar fr.o.m. 16.9 kl. 10-14 på Oasen, Prästgårdsbacken 11 C. Gruppen jobbar för diakonin i församlingen. Info: Carola Lupander tel. 050 376 1489.

Kontaktgruppen: varannan tisdag fr.o.m. 16.9 kl. 14-15 i Servicehuset aula. Vi sjunger, samtalar och handarbetar. Info: Gun Pettersson tel. 0500 462 243

Stick- och virkcafé: alla onsdagar fr.o.m. 17.9 kl. 18-20 i Oasen, Prästgårdsbacken 11 C. Kom med och sticka, virka och lära dig nya knep. Info: Gun Pettersson, tel. 0500 462 243

Utjämningsmarknad: lö 20.9 kl. 10-14 på Senatstorget i Helsingfors. Försäljning av grönsaker, saft, sylt, bakverk osv. Lopptorg. Församlingen tar gärna emot lämpliga försäljningsartiklar, t.ex. bakverk samt lopptorgsartiklar. Kontakta Rune Lith tel. 0500 687 023. Till förmån för Finska Missionssällskapet. Hjärtligt välkomna!

Diakonilunch: måndagar och torsdagar kl. 11.30-12.30 i församlingshemmet för mindre bemedlade.

Morgongröt: fredagar i Masaby kyrka kl. 9-10.

Stressa inte - Njut av livet. Ett dygn för kvinnor mitt i livet: fre-lö 3-4.10 på Räfsö. Bl.a. Pilates, ansiktsgymnastik och god mat. Pris. 30 €. Anmälningar och info senast den 12.9: maria.borg-karlsson@evl.fi, tel. 040 350 6072.

Kyrkoherdeämbetet öppet må-fre kl. 9-15, tel. (09) 8050 8292: www.kyrkslattsvenska.fi:

TAMMERFORS

Ti 9.9: Mammor, pappor o barn, kl 10 SvG

Ti 9.9: Tisdagsklubben SvG kl 13-14.30 och kl 14.30-15.30

Ons 10.9: Diakonikretsen kl 13 SvH, Färöarna, Paula Sirén berättar om sin resa.

Sö 14.9: Högmässa kl 10.30 i SvH, Kim Rantala och Paula Sirén.

Reetta Eloranta, sång. Kyrkkaffe! **Skriba för vuxna:** höstens första träff den 1. oktober kl 18 i Svenska Hemmet. Välkommen med!

VANDA

Högmässa: sö 14.9 kl. 10 i Helsing kyrka S:t Lars. M. Fagerudd, K. Andersson, A. Ekberg, A. Aho, H. Salminen. Välsignelse av frivilliga. Konfirmanderna medverkar. Efter högmässan kyrkkaffe i Bagarstugan. Kyrkvårdsmöte i samband med kyrkkaffet.

Ingen högmässa: sö 14.9 i S:t Martins kapell.

Familjecafé: i samarbete med Folkhälsan må 15.9 kl. 9.30 -12 i Martinisti församlingscentrum.

Sankt Martins diakoni- och pensionärskrets: samlas ti 16.9 kl 13 i S:t Martins kapell.

Dikursbykretsen: samlas ons 17.9 kl. 14 i Folkhälsanhuset, Vall-

Bagarstugan, Kurirvägen 1.

RASEBORGS PROSTERI

BROMARV

Fr. 12.9 kl. 12.20-13.20: Lek- och rörelseklubb med Tomppa i skolan

Sö. 14.9 kl. 18: kvällsmässa, Staffan Söderlund, Tor Nordström.

Ti. 16.9 kl. 19-20.30: Kyrkokören i församlingshemmet.

EKENÄS

Diakonijubileum: fräs sö 14.9 med festhögmässa kl. 10 i Ekenäs kyrka, A.Lindström, N.Burgmann. Därefter lunch, program i förs. Stiftssek. Irina Lemberg festtalar kring rubriken ”Diakonin-kyrkans puls- nu och i framtiden”. Pre-

sentation av nyskriven historik av Birgitta Jernvall-Ingman.

Soul- och gospelkonsert: fr 19.9 kl. 19 i Ekenäs kyrka. Samuel Ljungbladh (Sve), sång; vokalggruppen Romberg; Daniel Stenbaek (Sve), piano. Bilj. 15 €/12 € (barn, stud.) vid dörren eller via www.romberg.fi

Se hela annonsen i VN samt på www.ekenasforsamling.fi

INGÅ

Sö 14.9 kl 10, 14 s. e. pingst: skördemässa i Degerby kyrka, kyrkkaffe efter mässa på församlingshemmet. Hellsten, Storbäck.

Må 15.9 kl 18.30: bibelgruppen i Prästgården. Hellsten.

To 18.9 kl 9.30: familjecafé i församlingshemmets källarvåning.

To 18.9 kl 14: församlingsträff i församlingshemmet. Lindström, Sjöblom.

Verksamhet på finska

Ke 17.9 klo 18: raamattupiiri

To 18.9 klo 17.30: rippikouluilmoittautuminen seurakuntatantollossa. Paunonen.

To 18.9 klo 19: iltamessu Inkoon kirkossa. Sjöblom, Korhonen.

KARIS

Barnkören: To 11.9 kl. 17 övningarna startar i församlingshemmet under ledning av kantor Åsa Westerlund.

Gospelkonsert: Lö 13.9 kl. 18 i Svartå kyrka med Lohjan kama-rikuoro.

Gudstjänst: Sö 14.9 kl. 12 i S:t Katarina kyrka. Kyrkkaffe.

Temakväll: Må 15.9 kl. 18 om vänverksamhet med Hilka Olkinuora i församlingshemmet. Du som vill veta mera om vänverksamheten, kom med och bli inspirerad!

Tisdagens mission: Ti 16.9 kl. 13-15 i församlingshemmets nedre våning.

Sångfestkören: On 17.9 kl. 18.30 övar i församlingshemmet

KÖRPROJEKT BORGÅ

Efterlyses: Requiem-sångare

Borgå Oratoriekör gör **Mozarts** Requiem i domkyrkan i Borgå 2.11. kl. 18.00. Orkestern heter Refugium Musicum och bland andra **Merja Halmetoja-Sivonen** och **Ilmo Riihimäki** är solister. Dirigent är **Eric-Olof Söderström**.

Kören inbjuder sångare som har sjungit verket tidigare. Övningarna äger rum på Lundagatan 5 och börjar 23.9. kl. 18.00-21.00. I januari fortsätter Oratoriekören med Jean Gilles Requiem, då är även nya sångare välkomna.

MARIEHAMN

14.09 Högmässa: kl. 11 i S:t Görans, M P, J D.
18.09 Lunchmässa: kl. 11.30 i S:t Görans.
18.09 Sopplunch: kl. 12 i församlingshemmet. Pris: 5€.
Kyrktaxi mot beställning, tfn 19500.

SUND-VÄRDÖ

Söndag 14.9 kl. 11.00: Högmässa i Sunds kyrka. Juanita Fagerholm-Urch, Benita Muukkonen.
http://sund-var道府orsamling.fi/

NÄRPES PROSTERI

KORSNÄS

Sö 14/9 11.00: Gudstjänst i kyrkan, Guy Kronqvist, Deseré Granholm.
Ti 16/9 10.00: Föräldra-barngrupp i Församlingshemmet.
To 18/9 13.00: Solglinten i Församlingshemmet.
Fr 19/9 13.00: Silvergruppen i Församlingshemmet.

KRISTINESTAD

kristinestadssvenskaforsamling.fi
Kvällsmässa: lö 13.9 kl 18 i Dagsmark bönehus, Saarinen, Martikainen
Högmässa: sö 14.9 kl 10 i Sideby kyrka, Saarinen, Martikainen
Gudstjänst: sö 14.9 kl 12 i K.stad, Saarinen, Nilsson. Efteråt anmälan till skriftskolan för K.stadsgruppen i förs. hemmet
Föräldra-barngruppen: må 15.9 kl 10.30 i Sideby
Missionssyfoörening: ti 16.9 kl 13 i Sideby
Pensionärsksamling: on 17.9 kl 12.30 i L.fjärdens förs.hem, Eklöf, Martikainen
Swamputflykt: on 17.9 kl 17 med Martha-förbundets svampprägivare Solveig Backström på Jonnsborg
Karagruppen: on 17.9 kl 19 startar i L.fjärdens förs.hem
Pärilbandet: fr 19.9 kl 19 samling för kvinnor i K.stads förs.hem. "Brudkistan från Paraschin", Dagmar Tyszka-Uthardt. Kl 21 nattvardsmässa i kyrkan. Anmälan senast 16.9 till Anna-Lisa tel: 040-527761
Den stora berättelsen: lö 27.9 kl 18 Boris Salo återger Markusevangeliet på Dux. Avg. 10 € inkl. servering. Se MI:s program. Förhandsanmälan senast 22.9 till MI eller pastorskansliet tel: 06-2211073

NÄRPES

www.narpeforsamling.fi
Närpes
Lö 13.9 kl 18: "Kvällsmusik i S:ta Maria" Lindén orgel.
Sö 14.9 kl 12: Gudstjänst Sundqvist, Wikstedt.
Må 15.9 kl 18: Kyrkans barntimme start i Böle bystuga.
Ti 16.9 kl 14: Tiistaikerho i Arken, Lassus.
On 17.9 kl 12: Pensionärsksamling i förs. hemmet, börjar med mat. Dagens gäst: Ebba Carling. Tom Ingvesgård, Lindén.
Övermark
Sö 14.9 kl 10: Högmässa Sundqvist, Wikstedt.
Pörtom
Sö 14.9 kl 14: Gudstjänst Sundqvist, Wikstedt.

KORSHOLMS PROSTERI

BERGÖ

Sö kl 14: Predikogudstjänst, Englund, Patrik Vidjeskog.

KORSHOLM

Gudstjänst: kl 10 i kyrkan Jessica Bergström-Solborg och Susanne Westlund.
Välkommen med på höstvandring längs kyrkstigen i Tölby: söndag 14.9. Start kl 14 där stigen börjar, totalt 4-5 km att gå, skylt vid Tölby-Vikbyvägen. Andakt, Berg. Möjlighet till korvgrillning och tag gärna med kaffetermosen.

KVEVLAX

Barnkören övar: to kl 18 i fh.
C.S. Lewis-träff: to kl 18.30 i ds. J. Eklöf "Det rätta ansiktet".
Tjejgrupp för högstadies flickor: fr kl 16.30-18 i Fyren.
Öppet hus för tonåringar: fr kl 18-21 i Fyren.
Högmässa – De äldres kyrkogångssöndag: sö kl 10, Lundström, André.
Bön för bygden: må kl 19 i Missionskyrkan.
Missionssymöte: må kl 12.30 i ds.
Kvevlax kvällssyfoörening börjar igen: on kl 18 i ds och samlas första och tredje onsdagen i måndaden.
Andakt: to 18.9 kl 13.30 på Funisgården, Lundström.
Barnkören övar: to 18.9 kl 18 i fh.

JUBILEUM EKENÄS

Hundra år av diakoni

Den 14.9 på Nästans dag firas hundra år av diakoni i Ekenäs församling med festhögmässa i Ekenäs kyrka kl. 10. Efter högmässan gemensam lunch i församlingshemmet, Larssonsvägen 1.

Det efterföljande programmet innehåller festtal av stiftssekreterare **Irina Lemberg** under rubriken "Diakoni – kyrkans puls – nu och i framtiden" och en presentation av den nyskrivna hundraårshistoriken av **Birgitta Jernvall-Ingman**. Varmt välkomna!

Sirpa Lilius, Lisen Södo, Frank Berger, Anna-Maria Helsing.
-19: Sammankomst i Punsar bönehus, Stig Lampinen.
On 19: Söndagsskolledarsamling i ungdomsutrymmet.
To 17: GloriEss inleder terminen i Achreniusalen, Ravall.
-17.15: PoP-klubben startar i församlingshemmets ungdomsutrymme, Björkman.

JAKOBSTAD

To 10-18: Faste och bönedag för Finland i FC.
18: Kyrkvårdsträff i FC, Åstrand. Nya kyrkvårdar välkomna med!
Lö 19: Sammankomst i Skutnäs bönehus, Roger Pettersson. Radiering.
Sö 12: Högmässa i kyrkan, Turpeinen, Krokfors, Östman.
14: Sammankomst i Skutnäs bönehus, Roger Pettersson. Radiering.
18: Barnens sångstund i Skutnäs bönehus, Roger Pettersson. Radiering.
18: Fokus i FC. Daniel Shayesteh f.d. revolutionsgardet Iran, Johan Candelin, Krokfors, Björk. Servering.
Må 13.30: Föreningen för Mariahemmet i FC, Turpeinen.
13: Tisdagssamling på Station I, Krokfors.
On 18: "Yoga och mindfulness. Vägar till harmoni?". Tvåspråkigt seminarium i Kyrkostrands förs.hem., Gertrud Storsjö.
18: U-klubben i Vestanlidgården, Åstrand.
19: Männens samtalsgrupp hos Charles Isaksson, Fiskebäcksvägen 9, Jakobstad.
To 13.30: Missionssyfoörening i FC, Krokfors.
Sö (28.9): Prosteriets gemenskapsdag för utvecklingshämmede i Karleby (Kyrkbackens Församlingshem). Info o anmälan senast 18.9 tfn 040-3100423.

KRONOBY

Församlingsresan till Israel: 22-29.3.2015. Lediga platser finns, kontakta Markus Ventin 0503039975
Gudstjänst: sö 14.9 kl 10.00, Norrback (avskeadspredikan), Ellfolk-Lasens. Kyrkkaffe.
Batas bönegrupp: ti 16.9 kl 19.00 i spisrummet
Föräldra-barngruppen: startar on 17.9 kl 9.00-12.00 i dagklubben
Syfooreningsdag: on 17.9 på Klippan.
Avfärd kl 11.00 från fh. Anm. till Marit Brunell 0503769602.
Fyrklövern: startar on 17.9 kl 15.10-15.45, åk 5-6

LARSMO

Fre 12.9 Ingen ungdomssamling: vi deltar i Kyrkhelgen i Karleby
Sö 14.9 kl. 10 Gudstjänst: Sjöblom, Wiklund, sång av Johanna Lill-Thylin. Kyrkkaffe. Kyrkvård: Storströmmen.
- kl. 18 Finsk mässa: Markus Grankulla, Sjöblom, Wiklund. Kyrkkaffe.
Må 15.9 Föräldra-barn grupperna: startar. I Bosund kl. 9.30 – 11.00, i Västerby bönehus kl. 9.30 – 11.00 och i Holm bönehus kl. 11.30 – 13.00
Ons 17.9 Föräldra-barn gruppen: i Furugården, kl. 9.30 – 11.00.

NEDERVETIL

Kör för alla startar: to 11.9 kl. 18.00 i fh, välkommen med!
Mässa för äldre: fr 12.9 kl. 13.00 i kyrkan, Store, Smedjebacka och pensionärskören, kyrkkaffe. Vid behov av skjuts kontakta diakonissan tel: 050 331 1498.
Invigning av den nya gravgården: lö 13.9 kl. 18.00. Biskop Björn Vikström, Nedervetil hornorkester, Kyrkokören, servering.
Finsk mässa: sö 14.9 kl. 10.00, Store, Smedjebacka.
Dagklubben startar: må 15.9 kl. 9.00.
Barnkören startar: ti 16.9 kl. 17.00 i fh.
Mamma-barngruppen startar: on 17.9 kl. 9.30.
Gudstjänstgruppernas höstplanering: on 17.9 kl. 18.30 i fh. Alla intresserade välkomna!
Andakt vid Terjärv vårdcenter: to 18.9 kl. 14.15, Store, Smedjebacka.
4-G kväll: fr 19.9 kl. 18.30 i fh. Kväll för alla generationer. Undervisning, förbön, lovsång, servering. OBS datum och tid!

NYKARLEBY

On 17.9 Gemensam syfooreningsdag: Klippan (Monäs). Kl 12 Missionslunch, kl 13 Missionsföredrag av Anna & Magnus Dahlbacka. Pred. Bengt Forsblom, sång Nådens Vind. Anmäl om deltagande och skjuts till Bojan 0401470121. Astrid 050 368 8554, Marianne 050-4095825 senast 15.9.
NYKARLEBY
To kl 13 Samtalsgrupp för män: i fh
Sö kl 10 Högmässa: kyrkan, Edman
-kl 17 Familje-alpha: startar i fh

MARKNAD

ÖNSKAS HYRA

Journaliststuderande och hund söker etta eller tvåa i Östra H:fors. Jag jobbar i Matteus förs. och är rökfri. Har du ett hem åt oss, kontakta: Stefanie/0505331614

Familj önskar hyra egnahemshus för längre tid i Helsingfors eller Esbo. 046-6267948

UTHYRES

ETTA + KV, 34 m², med glasad balkong, ljus lägenhet i gott skick i PARGAS, främre Tenoby. Ledig fr.o.m. 01.10. Tel. 0400-720097

Uthyres i Åbo 3 r+k+b, 77 m², c 1 km från centrum. Ledig fr.o.m. 1.10. Hyra 820€ + hyresg. 2 m. Tel.0503027429

Uthyres radhuslägenhet i Jakobstad/Sandsund 83m2 3r+k+b, terrass mot söder och grönområde. 800€/mån +20€ vatten/pers, genast ledig 050-5347075

Uthyres: Nyrenoverad tvåa (37 m2) i Västra Helsingfors (Smedjebacka). Hyra 750 €/mån. Tfn 050 536 7193.

LEDIGA TJÄNSTER

Borgå svenska domkyrkoförsamling lediganslår en ny tjänst som

UNGDOMSARBETSLEDARE

Anställning från och med 1.1.2015 eller enligt överenskommelse.

Platsannonser finns på www.borgaforsamlingar.fi. Ansökan riktas senast 29.9.2014 till Församlingsrådet i Borgå svenska domkyrkoförsamling, PB 140, 06101 Borgå.

DIAKONTJÄNSTEN (60 %)

i Solfs församling är ledig att sökas senast den 24.9.2014, (poststäm-pel 24.9 godkänns).

Behörighetskrav för tjänsten är Socionom YH-examen med inriktning på diakoni eller annan av biskopsmötet godkänd utbildning samt utmärkta muntliga och skriftliga kunskaper i svenska språket samt nöjaktigt förmåga att förstå det andra inhemska språket.

Innehavaren av tjänsten inom diakonin bör vara konfirmerad medlem av den Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland.

Avlöningen enligt 60 % av kravgrupp 502 jämte årsbundna tillägg. Tillträde 1.11.2014 eller enligt överenskommelse. Prövotid 4 månader.

Ansökningar jämte betyg och intyg sänds under adressen:

Församlingsrådet i Solfs församling, Västersolvägen 12, 65450 SOLF.

Valet av tjänsteinnehavare vinner laga kraft sedan intyg över godtagbar hälsa samt utdrag ur straffregistret uppvisats. Uppgifter om tjänsten ges av kyrkoherde Ann-Mari Audas-Willman, telefon: +358 44 344 0218 eller per e-post ann-mari.audas-willman at evl.fi

Ifall intyg formellt behövs sökande erhålls kan tjänsten besättas för viss tid med en formellt icke behörig sökande.

KORSHOLMS SVENSKA FÖRSAMLING

har ca: 6000 medlemmar och ungefär 20 anställda.

Vi söker nu en

KAPLAN

till vår församling. Den som väljs till kaplan bör enligt församlingsrådets beslut vara lämplig med tanke på församlingens barn- och ungdomsarbete samt skriftskola och dessutom passa in med tanke på församlingens rika sång- och musikliv.

Du bör ha utmärkta muntliga och skriftliga kunskaper i svenska och nöjaktigt förmåga att använda finska i tal och skrift.

Tjänsterna söks hos Domkapitlet i Borgå stift senast 22.9.2014 kl.15.00. Adressen är PB 30, 06101 Borgå. Valet förrättas av församlingsrådet efter intervjuer med de sökande. Den som valts till tjänsten bör uppvisa i straffregisterlagens 6 § avsett straffregisterutdrag och godtagbart läkarintyg. Eventuella frågor besvaras av kyrkoherde Berndt Berg, tfn 050-3640938.

PÅ GÅNG

Tyst retreat på Tankar

Den 26 - 28 september ordnas en tyst retreat på Tankar. Det är en grupp frivilliga från Kronoby och Karleby församlingar som står för arrangemangen. Retreatledare är Leif-Erik Holmqvist och Olof Henricsson. Retreaten börjar på fredagkvällen med avfärd till Tankar och hemkomsten är söndag eftermiddag.

Även om det ordnas meditationer, vägledning och nattvardsmässor samt firas tideböner i kyrkan så är programmet vilsamt och bygger på frivilligt deltagande. Deltagarna kommer inte att samtala med varandra utan det är fråga om en tyst retreat. Platsen för kost och logi är Tankar lotsstation. Avgiften för retreaten är 110 e om man bor i dubbelrum och 160 e om man bor i enkelrum och i priset ingår båttransport till Tankar med MS Havsörnen, logi och kost samt liten retreatavgift. Antalet deltagare är begränsat. Bindande anmälan till Kristina Klingenberg 0503147317 (kristina.klingenberg@evl.fi) eller Malin Storbjörk (malin.storbjork@kronoby.fi) senast 20 september. Om vädet är sådant att det inte går att komma ut till holmen (mycket hård vind) inhiberas retreaten.

Kyrkan – mitt hem
firas i Sibbo

I kyrkan brukar vi tala om att kyrkobyggnaden är Guds hus och att kyrkan är vårt hem. Vi i Sibbo svenska församling vill att alla ska få känna och uppleva det så. Därför firar vi en vecka i september som vi kallar Kyrkan – mitt hem! Under veckan kommer vi att erbjuda program som vi hoppas att både kroppsligt, andligt, själsligt och känslomässigt förmedlar att kyrkan verkligen är vårt hem. Allt program äger rum i Sibbo kyrka.

Måndag 15 september

07.00 Morgonbön och kaffe

Inled veckan med en stund av bön, musik och andakt avrundat med gemensamt morgonkaffe.

Tisdag 16 september

18.00 Barnens och familjernas kväll

Barnen får fysiskt känna av kyrkan genom tunnlar, bönestekar, korta bibelberättelser, mannakornsblommor och annat som barn trivs med och som ger trygghet och en känsla av gudsnärvaro och hem.

Onsdag 17 september

19.00 Kvällsmässa

Skön musik, mycket sång, gemensam nattvard: ett andningshål efter dagens jakt.

Torsdag 18 september

12.00 Orgellunch

Ta en paus mitt i dagen och njut av orgelmusik. Eftersom det är lunchtid bjuder vi också på soppa i kyrkan.

Fredag 19 september

22.00 Meditativ kvällsmässa

Lugn musik, ljus, böner, möjlighet till personlig förbön, stillhet, lugn och ro.

Söndag 21 september

12.00 Mässa. Kom med och fira församlingens gemensamma fest! Efter mässan bjuds det på kyrkkaffe i kyrkan. Kyrkskjuts ordnas från Söderkulla och Kullen – ta kontakt med församlingens diakoner för mer information.

Pensionärläger med överraskningsutflykt

Årets upplaga av Ålands prosters pensionärläger lockade 30 deltagare till Lemböte lägergård i slutet av augusti. Tillsammans med de tre diakoniarbetarna, ett predikobiträde, en gästande präst och ett värdpar var vi nästan 40 personer som deltog i läget. Den första lägerdagen gick i gemenskapens tecken. Vi hade en presentationsrun- da av alla närvarande, vi åt en festmiddag på kvällen och firade kvällsandakt i lägergårdens kyrka. Efter kvällste stämde det upp till sång som varade tills personalen började bli trött och snabbt bad att pensionärerna, som gärna skulle ha sjungit lite till, skulle gå och lägga sig för att orka med nästa dag.

Den andra lägerdagen var den kanske mest spännande dagen av alla. Det var nämligen dags för den hemliga utfärden. Redan tidigt på morgonen började frågorna komma. "Behöver vi flyt- väst?", "Ska vi gå mycket?", "Behöver vi varma kläder på oss?" och så vidare. Alla var nyfikna och förvåntansfulla på vart utfärden skulle gå. När bussen körde in på gården och alla satt i bussen bar det äntligen av, först in mot Mariehamn, sedan ut från Mariehamn och upp på Fågelberget för att se på utsikten och sedan iväg mot lägergården igen. Det var först när vi närmade oss stället för kaffepausen, Önningenby museum, som deltagarna gisade vart vi var på väg. Men utfärden slutade inte där och

DELTAGARNA I Ålands prosters pensionärläger samlade till gruppbild.
FOTO: BERIT PAULSSON.

I MIN
FÖRSAMLING

efter att kaffet druckits och äppelkakan ätits hoppade vi på bussen och fortsatte resan, den här gången mot Lumparland och den nya sågkvarnen. Väl tillbaka på lägergården var det dags för middag före kvällens mässa. Även denna andra lägerdag avslutades med glad allsång i näs-

tan lika många timmar som kvällen innan.

Den tredje och sista lägerdagen kom som alltid alldeles för snabbt. Denna dag var det dags för "Deltagarnas timme" där deltagarna fritt fick uppträda med vad de nu ville. Det blev en massa roliga historier och anekdoter från deltagarnas liv, dragspelsmusik, solosång och allsång. Alla var glada och nöjda när de gick till läg-

rets sista lunch för att sedan gå och packa. Vid eftermiddagskaffet var det dags att säga tack och hej. Alla var glada och tog adjö av varandra och när den sista lägerdeltagaren steg i bilen och åkte iväg stod tre trötta, men tacksamma och glada diakoniarbetare på trappan och vinkade. Vi ses nästa år igen!

LENA NYMAN,
LÄGERANSVARIG

I sorgens ögonblick, står vi till Er tjänst

BEGRAVNINGSTJÄNST
Kalmari

Torgvägen 1, 02400 Kyrkslätt

tel: 010 2194550 eller Bodil Kalmari 050 4084460

info@hautauspalvelukalmari.fi www.hautauspalvelukalmari.fi

Blomsteraffär
Begravningsbyrå Fant

Vi har flyttat till nya utrymmen!

Centrumvägen 3, Smedsby

OBS! Ingång från baksidan av Valloniahuset

Självtjänsten öppnar 24.7

Hämta blommor från vår självtjänst även då blomaffären är stängd!

Blombutiken: 06-322 2544 Begravningsbyrå: 06-322 2744 • 050 313 8142
www.begravningsbyrafant.fi begravningsbyrafant@netikka.fi

Konkordiahemmet

- ett riktigt hem i stadens centrum, Främre Tölö

Hemmet har två avdelningar, serviceboende och gruppboende.

Vi erbjuder kärleksfull vård, god mat från eget kök och boende i trevliga rum som möbleras med egna möbler. Också kortvarigt boende till rimligt pris.

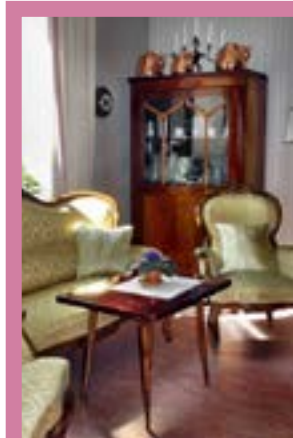
Ta gärna kontakt med föreståndare, Maria Stenbacka.

Telefon: 09-444 115

Apollogatan 5 B 37, 00100 Helsingfors

E-post: info@konkordiahemmet.net

Webb: http://www.konkordiahemmet.net

BERÄTTA OM DIN FÖRSAMLING!

Den här sidan finns till för dig. Roliga verksamhetsidéer, festliga jubileum eller en viktig gemenskap. Skriv, fotografera och berätta om vad som händer i DIN församling! Skicka in din artikel till redaktionen@kyrkpressen.fi. Redaktionen väljer och redigerar materialet.

I MIN
FÖRSAMLING

En egen flyttjänst för dig som bor i centrum.

Ring och begär offert! ✓

Tel. 0400 89 8069

www.cityflytt.fi

Ett enklare sätt att flytta.

CITY
FLYTT

Hemflytt
från 450,-

INKAST ANN-KATRIN STORE

Lyhördhet är en konst i sig

I MÅNDAGS firades den internationella läskunnighetsdagen. För oss som kan läsa är det svårt att föreställa oss hur det är att inte förstå en text som finns framför en. Å andra sidan – av oss som läser Kyrkpressen har de flesta problem med att tyda texter skrivna på kinesiska. Att kunna läsa är en gåva, större än man kan ana vid första tanken.

DÅ VI bodde i Dakar, Senegal, hämtades posten från postkontoret några kilometer bort. Varje gång jag gick till vår postbox passerade jag en kvinna, anställd av posten, som satt ute på postens veranda. Vi hälsade glatt på varandra, jag kunde hennes stamspråk. Oftast satt en äldre person bredvid henne och talade tyst – jag anade att det var ord som inte var ämnade för mina öron. Egentligen var inte orden ämnade för posttjänstemannen heller – men personen bredvid var beroende av henne. Hon var den som skrev ner vad klienten sade. De som inte kunde skriva eller läsa anlätade hennes tjänster.

TÄNK ATT vara beroende av en annan för att skriva ner det du har på hjärtat. Kan du lita på att det blir rätt? Att den som hjälper inte berättar vidare det du dikterat. Likadant när du får ett brev (eller e-post), då måste du gå med din dator eller ditt papper till en annan människa för att få veta vad det står. Kan du lita på att inget lämnas bort av texten du får uppläst, att inget förvrängs? Att inget av det som står där går vidare till öron orden inte är ämnade för.

Om man inte kan läsa är det lätt att bli bedragen eller vilseledd. Att lära människor läsa är att erbjuda frihet och möjlighet att utveckla självständigt tänkande. Att lära en kvinna läsa är att så ett frö av frigörelse från betryck och utnyttjande. Läskunnighet är livsviktig för både kvinnor och män, barn och vuxna. Vår kyrka har varit aktiv på den punkten, både i hemlandet och utomlands. Innan skolväsendet tog över lärde klockare och präster folket i byarna läsa, missionärerna folket ute på savannerna.

JAG VÄNTAR på att småningom få fira lyssnandets dag. Förutom läskonsten är konsten att lyssna livsviktig. Inte bara att höra, utan att lyssna till det som sägs. Just nu är världen i brand även om det inte är värre än vanligt, säger de som vet.

Jag tror att om vi kunde lyssna till varandra lite bättre kunde en och annan katastrof undvikas, både i hemmamiljö och ute i stora världen. Att läsa den andres tankar är inte lätt, hur läskunniga vi än är. Att lyssna till vad den andre säger är inte heller lätt. För vi vet ju vad som sägs, vi har hört det förr. Tror vi. Här kan vi i kyrkan bli bättre. Att lyssna på vad de andra säger. Läsa kan vi, skrifterna har vi. En övning i lyhördhetens konst är nästa steg.

Ann-Katrin Store har varit missionär i Senegal.

KYRKOHERDEVAL RÖSTNING

Bort med förmyndarmentaliteten

Kyrkan har svårt att komma loss från förmyndarmentalitet och maktbegär och att ge församlingsmedlemmarna större valfrihet. Det är en av orsakerna till ökat utträde ur kyrkan. I Kyrkpressen 4.9 aktualiserades om val av kyrkoherde borde ske genom folkval eller av en liten maktgrupp i församlingsrådet.

Jesus visade inga tecken på att gå mot folket och att förakta att höra på folkets åsikt. Tvärtom ville han göra sitt yttersta för att lyssna på alla och att diskutera med olika människogrupper.

”Tidigare berövade kyrkomötet folkets rätt att välja kaplanner och senare gick kyrkan i ännu värre reaktionär riktning.”

per. Att utgående från Jesu budskap finna stöd för kyrkans förmyndarinställning vore mycket svårt. Jesus var demokratiskt inriktad.

Tidigare berövade kyrkomötet folkets rätt att väl-

ja kaplanner och senare gick kyrkan i ännu värre reaktionär riktning då den berövade rätten att alltid kunna välja kyrkoherde. Till en kyrkoherdes uppgifter hör administration och därför är det bra att det krävs en förvaltningsförmåga av denne och att kunnandet bör dokumenteras med fastställt koncept. Och därför finns inga hinder för att folket direkt kan välja den som de anser bäst att leda sin församling. Därtill borde alla naturligtvis få välja vilken för-

samling de vill tillhöra utan adressbundenhet som åter visar kyrkans maktbehov mot folket. Hade det kunnat ske hade utträdet ur kyrkan varit mindre då alla församlingar skulle få välkomna dem som vill ansluta sig till dem. Att kyrkan genom maktpåbud förhindrar detta ger kyrkan en diktatorisk profil som inte passar ihop med Jesu kärleksbudskap.

BO HOLMBERG
Karis

ÄKTENSKAP OMDEFINIERING

Dagens praxis är långt från Jesus lärdomar

I gångna tider kunde man få förlåtelse för en synd som man gjort eller planerade att göra genom att köpa ett så kallat avlatsbrev. Till exempel lär lögn, stöld och äktenskapsbrott ha haft sina fastställda priser. Medlen som kom in gick ofta till byggandet av någon kyrka. Martin Luther är kanske den mest kända bland dem som höjde sin protesterande röst mot denna praxis.

När det gäller omdefiniering av äktenskap heter dagens avlatsbrev ”lagförändring”, valutan ”opinions-

stöd” och katedralen som det investeras i är ”det egna jaget”. Om man har tillräckligt med valuta (opinionsstöd), så kan man ”köpa” avlatsbrev (omdefiniera äktenskapet) och samtidigt få medel att investera i den nya kyrkan (det egna jaget). Dagens praxis är visserligen mera jämställd då den nutida avlatsbrev (lagförändring) inte är begränsad till några få rika, men den är fortfarande lika långt från Jesus lärdomar som avlatsbrev var för 500 år sedan.

Även idag finns det präster som höjer sin protesterande röst mot avlatsbrev (omdefiniering av kristna lagar), men som tur halsuggs de inte mera. Deras bannlysning består av att tillrättavisas, ifrågasätas och offentligt förlöjligas under en vajande färgrik fana på vilken det med stora bokstäver står skrivet ”TOLERANS”.

RUNE BACK
Jakobstad

ÅSIKT DEMOKRATI

Kyrkoherdevalet i Kristinestad

Kommentar till Johan Eklöf: Demokrati är att alla får säga sin åsikt.

BO-GÖRAN INGVES
Kristinestad

Något vi borde skriva om?

Tfn 09-61261549
e-post: redaktionen@kyrkpressen.fi

Visste du att...

du kan lämna in din hyresannons via webben?

När du lämnar in via webben sparar du också serviceavgiften på 5 euro.

www.kyrkpressen.fi

Optisk specialaffär

BACKMANS OPTIK
Torggatan 9 Tel. 018-19 226
Mariehamn

Villa Vargvik

Stuga för 2-4 personer uthyrs för kortare och längre perioder (fullständigt kök och TV). Tillgång till en egen vedeldad bastu, egen brygga och roddbåt. Goda simmöjligheter.
Vargviksvägen 51
65970 SÖDERUDDEN
tfn 06-352 6328,
050-594 3036

aroma

Bageri & Konditori
Långgatan 4, Kvevlax
Stenugnsbakat bröd, smörbakta bullar, kaffe och smörgås, butik och café.
Välkommen!
Mån-fre 8-17, lör 9-14

HELSINGFORS FAMILJEJURIDIK

Vi hjälper dig i livets alla skeden!

- * Gåvobrev
- * Testamenten
- * Arvskiten
- * Äktenskapsförord
- * Bouppteckningar
- * Rättegångar mm.

Vicehäradshövding Filip Markelin

Brändövägen 4, gatunivå, 00570 Helsingfors
Tel. 0400-464899, www.perhejuridiikka.fi

Kb TAGES TAXI & BUSS

Tage Lahtinen - Korsholm
050-558 5984 06-346 7697

* 4-20 pers. bilar * invatxi * bårtransport

OPINION INFORMATION

Skicka insändaren till:

Kyrkpressen/opinion
Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors
E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi
Fax: (09) 278 4138.

Insändare måste förse med skribentens namn samt för redaktionens bruk även adress och telefonnummer. Anonyma inlägg accepteras endast i undantagsfall.

Standardlängden för de kortare insändarna är 1 200 tecken. Redaktionen förbehåller sig rätten att förkorta insändarna. Insänd text returneras inte.

Radbytet är en längre insändartext med bildbyline som rymmer 2 000 tecken. Vill du skriva ett Radbyte bör du kontakta redaktionen på förhand.

KYRKLIG ENHET

”Av Bibelns centrala läror får det inte och kan det inte finnas många olika synsätt i vår kyrka.”

Leif Nummela
i ledaren i Uusi Tie

FÖRSAMLINGSVAL NOMINERING

Svårt hitta kandidater

”Det är vanligen en liten grupp som söker kandidater, och det är lätt hänt att man jagar kandidater enbart i de egna kretsarna, bland dem som man har förtroende för. Kan- ske det inte alltid finns

ett genuint intresse för att tillfråga personer som man vet att är av annan åsikt i frågor man anser viktiga”, skriver **Mats Ekman** i tidningen Syd-Öst-erbotten angående nomineringen av kandidater till höstens församlingsval. Särskilt i Närpes vållar rekryteringen problem.

Sjunger som i himmelen

Minns ni kören i filmen Så som i himmelen? Den bestod av en brokig skara sångare i olika livssituationer.

TEXT OCH FOTO:
JOHAN SANDBERG

Mona Berg tycker att kören i filmen har många likheter med damkören *Madrigalen* i Jakobstad. Hon och **Nina Tonberg** har sjungit i kören sedan hösten 1998 då kören var ett år gammal.

– Vi är väldigt olika människor i kören och alla får rum, säger Berg. Dirigenten **Ia Rönngård** brukar före varje konsert påminna oss om att vi alla är lika värdefulla och att hon behöver allihopa.

Varför sjunger ni i kör?

– Jag sjöng med i kör när jag var ung, säger Tonberg. Men då vi fick barn blev det uppehåll. Senare fick jag tips om *Madrigalen*. Det är en glad och inte alltför allvarlig kör som passar mig.

– Som ung sjöng jag i ungdomskör. Våren 1998 hade jag en livskris då jag gick igenom en skilsmässa. En av mina vänner som stöttade mig tog mig med till kören. Jag behöver den sociala gemenskapen. Den betyder jättemycket, säger Berg.

– Genom kören kommer man bort från vardagen, säger Tonberg. Det är en an-

GEMENSKAPEN BLAND sångarna är viktigt för Nina Tonberg och Mona Berg.

nan värld där man får uttrycka känslor via sång och musik.

Vad har ni för repertoar?

– Den består av pop, schlager och visor. Vi har också några sakrala sånger på repertoaren, säger Tonberg. Vi brukar göra olika projekt, bland annat en rockkonsert, körfestivaler utomlands och

en del gemenskapsstärkande evenemang.

Körens nästa projekt är två konserter med den svenska artisten **Sonja Aldén** den 4 oktober i Jakobstad.

– Då kommer repertoaren att bestå till hälften av andliga visor, säger Tonberg.

Vad sjunger ni helst?

– Jag tycker om att sjunga

sånger som säger något, men de behöver inte vara andliga, säger Tonberg. Men de får gärna vara lite krävande.

– Jag vill att sångerna ska ha ett budskap. Det beror på situationen hur man tar budskapet till sig. Under årens lopp har sångerna vi sjungit betytt mycket för mig, säger Berg.

De andliga sångerna övar

kören som vilka andra sånger som helst.

– Man bär Gud med sig till kören, säger Berg. Där talar vi inte om honom. Var och en plockar åt sig det de vill av sångtexterna.

– En sång handlar om ett barn som vilar tryggt vid mitt bröst. Det tolkar jag som att vila i Gud. Jag behöver inte oro mig, säger Tonberg.

Kör för Syrien i Närpes

Den 4 oktober bjuds det på körmusik med en svensk gästartist i Närpes. **Sanna Nielsen** och en kör med hundra sångare från Euforia-körens, Nykarleby manskör, Nice Noise och Sunny Singers uppträder vid Nada Nord's välgörenhetskonsert till förmån för Syriens barn. Sanna Nielsen kom trea i Eurovisionen i år.

Två män blev skeppsbrutna på en öde ö. Så fort de kom liand började den ena mannen skraka. "Vi kommer att dö!" Det finns ingen mat och vatten! Vi kommer att dö!"
Då den andra mannen bara tog det lugnt fortsatte den första att skraka "Förstår du inte? Vi kommer att dö!" "Det är du som inte förstår", svarade den andre mannen. "Jag tänkar 50 000 euro i veckan!"
"Vad har det med saken att göra?" "Jo, för jag ger 10 procent till min församling varje vecka. Min pastor kommer att hitta mig!"

kuriren
Finlandssvenskarnas familjetidskrift fyller 55 år, Kurirens Resebyrå blir 50 år!

kuriren
55 ÅR
FAMILJELÄSNING

Två finlandssvenska institutioner jubilerar. Populära Kuriren grundades 1959, Kurirens Resebyrå – Svenskfinlands äldsta sällskapsresebyrå – 1965.

kurirens resebyrå
50 ÅR

JA TACK!

- JAG VILL PRENUMERERA PÅ KURIREN**
- för resten av år 2014 och hela året 2015 för 81 € (inom Norden)
- Tre (3) provnummer för endast 14,50 euro.
- Ett halvt år för endast 41 euro.

- JAG DELTAR I KURIRENS UTLOTNING AV FEM PRESENTKORT TILL NÅGON AV S-GRUPPENS BUTIKER.**

SÄND KURIREN TILL:

NAMN
ADRESS
TEL/MOB.

SÄND RÄKNINGEN TILL:

NAMN
ADRESS
TEL/MOB.

Nej tack, jag vill inte prenumerera på Kuriren. Jag deltar endast i utlotningen av presentkortet till någon av S-gruppens butiker. Jag returnerar beställnings- och utlotningsblanketten försedd med frimärke. Var snäll och stryk över den färdigtryckta adressen på kupongen och skriv in Kuriren, PB 12, 65101 VASA.

Kan sändas ofrankerat inom Norden Kuriren betalar portot

kuriren

PB 12
SVARSFÖRSÄNDELSE
KOD 5005430
65103 VASA

VI LOTTAR UT FEM PRESENTKORT

Prenumerera och delta i utlotningen!

Nu har du möjlighet att vinna ett presentkort à 100 euro till någon av S-gruppens butiker. Skicka in kupongen senast 30.11.2014.

Erbjudandet gäller till 30.11.2014